

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Paskutinę savaitę į Vilties Draugiją įstojo šie asmenys:

116. Jurevičius Juozas, Chicago 25 dol.
117. Pėteraitienė Ariadna, Montreal 10 „
118. Pėteraitis Vilijus, Montreal 10 „
119. Ramanauskas Augustas, New Haven 10 „
120. Glemža Petras, Chicago 25 „
121. Budreckas Irena, Chicago 10 „
122. Činkus Juozas, Chicago 10 „
123. Makštutis Juozas, Chicago 10 „
124. Mr. XX 3400 „
125. Chmieliauskas Jonas, Cleveland 10 „
126. Ramanauskas Vl. Dr., Cleveland 25 „
127. Pašilietis A., Cleveland 10 „
128. Rėklaitis Mikas, Chicago 25 „
129. Blinstrubas Teodoras, Chicago 25 „
130. Linkus Petras, Chicago 10 „
131. Sukadelskas Vincas, Cleveland 10 „
132. Laikūnas Aleksandras, Cleveland 25 „
133. Brazilius Vytautas, Cleveland 10 „
134. Dirmeikis Br. T., Chicago 25 „
135. Pimpė Alfonsas, Chicago 10 „

Ši savaitė Vilties Draugijai džiugi. Mr. XX, atžymėtas 124 eilės numeriu, įnešė tikrai vertų pagarbos sumą. Ačiū jam ir kitiems.

Visiems, į Vilties Draugiją įstojušioms, jau išsiuntinėti suvažiavimui kvietimai. Vilties Draugijos statuto projektas, reikalingi įgaliojimai, jei patys suvažiavime negalėsime išsiųsti. Jei spėsime, ir kitiems, kurie į Draugiją įstos šią ar kitą savaitę, visą reikalingą medžiagą išsiųsiame. Jei kas nebūsime gavę tu kvietimų, skubiai praneškite Dirvos adresu, išsiųsiame papildomai.

Į Vilties Draugiją galima įstoti visai laisvai. Mes sąrašuose pasigendame dar visos eilės tautinės srovės veikėjų. Kviečiame nedelsi ir į Vilties Draugiją rašyti ir įnešti savo įnašą. Įneškite galimai didesnį įnašą, kad po Draugijos suvažiavimo mes galėtume pradėti tautinės srovės spaudos stiprinimo darbą. Tam darbu reikalingas kapitalas, o jį mes patys turime sudėti.

Būtų nepaprastai gerai, kad į Vilties Draugijos suvažiavimą atvyktų atstovai iš visų didesniųjų kolonijų ir atsiveštų tenyčių Vilties Draugijos narių įgaliojimus bei pageidavimus, kaip atliktų Viltis turėtų tvarkytis. Visų Vilties Draugijos narių suvažiavime, aišku, negalėsime matyti, bet būtų labai svarbu, kad būtų pasakytos visų Vilties Draugijos narių mintys ir sumanymai.

ATVEŠTA 339,000 TREMTINIŲ

Velykų švenčių išvakarėse į Ameriką atkeliavo paskutiniai tremtinių šeima, kuri turėjo teisę įvažiuoti pagal DP bilietį. Iš viso per tą laiką į Ameriką įkeliavo 339,000 paskutiniųjų karo aukų. Paskutiniųjų tremtinių atvykimo proga įvyko iškilmės, ir buvo pareikšta Amerikai padėka už prieglaudą.

Sugyvenimas negalimas

Toks yra tikrasis Stalino atsakymas dėl komunizmo ir kapitalizmo sugyvenimo

Amerikos spauda ir radijas, kaip kokią didelę naujieną, prieš kiek laiko paskelbė Stalino atsakymus į keturis klausimus, kuriuos jam telegrafavo 50 Amerikos laikraščių redaktorių.

Klausimai buvo nuvalkioti ir keista, kad net 50 redaktorių neatrado rimtesnių. Atsakymai toki, kurie galėjo būti žinomi iš anksto, taigi taip pat keista, kad Amerikos spauda ir radijas į juos, palyginti, daug dėmesio atkreipė, o paskutinį atsakymą net aiškino, kaip teigiamą...

Pirmasis klausimas buvo netgi nenuoseklus: "Ar trečias pasaulinis karas dabar yra arčiau, negu buvo prieš dvejus ar trejus metus?"

Toks klausimo pastatymas lyg sakytų, kad paklausėjai apie trečiąjį pasaulinį karą galvoja, kaip apie kokį jau iš tikrųjų esamą dalyką ir teiraujasi tik dėl jo atstumo... Atsakymas irgi nenuoseklus: "Ne, nėra". Jei Stalinas būtų atsakęs, kad, jo nuomone, pasaulinio karo iš viso daugiau nebebus, tad jis ir negali būti "arčiau", tai būtų nuseklus atsakymas. Bet jis neužgincinėjo karo galimybes. O jei jis gali būti, tai be jokio klausimo aišku, kad jis kasdien yra arčiau ir, nors ir nežinia kiek to atstumo liko, bet tikrai dvejais — trejais metais mažiau, nei buvo prieš dvejus — trejus metus...

Į klausimą: "Ar duotų naudoti didžiųjų valstybių galvų susitikimą?", Stalinas atsakė abejiškai: "Galbūt ir duotų... Po to kito atsakymo paklausėjai, žinoma, pasiliko tiek pat gudrus, kaip ir pirma.

Paklaustas "Ar laikote dabartinį momentą tinkamą Vokietijai suvienyti?", Stalinas atsakė "Laikau". Ir kam gi klausti, kada Maskvoje vyriausybė jau patalpuo pasilūsi savišką projektą tokiame suvienijimui. Bet kuriam klausimui išspręsti pagal Stalino norą laikas jam visada atrodo tinkamas. Tai yra klausimas, panašus į tokį: "Ar Tamsta manai, kad šiandien būtų tinkama diena padovanoti Tamstai 100,000 dolerių?" Su nuotaika, kad į tokį klausimą kas nors atsakytų "Ne, šiandien tai nebūtų gerai, gal kada nors vėliau..."

Ilgiausias Stalino atsakymas buvo į ketvirtąjį klausimą: "Kokiais pagrindais galimas komunizmo ir kapitalizmo sugyvenimas?"

mas?" Kodėl Amerikos redaktoriai tokį klausimą statė, visai nesuprantama. Juk atsakymas seniai yra, reikia tik nepatingėti sužinoti, kas yra komunizmas ir ko jis siekia. Tai yra klausimas, panašus į klausimą "Ar galima viename puode laikyti degančias žirijas ir vandenį." Net vaikui toks klausimas atrodytu nerimtas...

Tačiau 50 redaktorių tokį klausimą pastatė ir kai Stalinas atsakė, tai per visos spaudos antraštes ir iš visų radio stočių nuskambėjo "nepaprasta" naujiena, kad, girdi, Stalinas vėl pasakė, jog komunizmas ir kapitalizmas sugyventi gali...

Bet argi tikrai jis taip pasakė? Jo atsakymas taip skambėjo: "Taikingas kapitalizmo ir komunizmo sugyvenimas yra visai galimas, esant abipusiai norui bendradarbiauti, esant pasirengus vykdyti prisiimtus pažiūrėjimus, laikantis lygybės ir nesiikišimo į kitų valstybių reikalus principo".

Argi tai yra teigiamas atsakymas? Stalinas čia pasakė visai atvirai, kad toks sugyvenimas bus galimas tik tada, kai "sauslė tekės vakaruose ir leisis rytuose; kai upės pradės tekėti iš jūrų į kalnus, kai žmonės virs košės iš ledinių kruopų ir bus ta koše sotūs..."

Juk komunizmas su kapitalizmu nori ne bendradarbiauti, o jį naikinti. Juk Stalinas niekad savo pasižadėjimų nebuvo pasirengęs vykdyti ir ateityje to greičiausiai daryti nesirengia. Juk komunizmas į kitų valstybių reikalus kišosi ir kišis tol, kol nebus atitinkamai sutrumpintas.

Tai argi neaiškus šis Stalino atsakymas į tą beprasmią klausimą? V. R.

DERYBOS KOREJOJ

Derybos Korėjoje dėl pasikeitimo balaisiais vėl atnaujinamos. Iš komunistinių sluoksnių skelbiami gandai, kad iki gegužės mėnesio pasisiekia susitarimas.

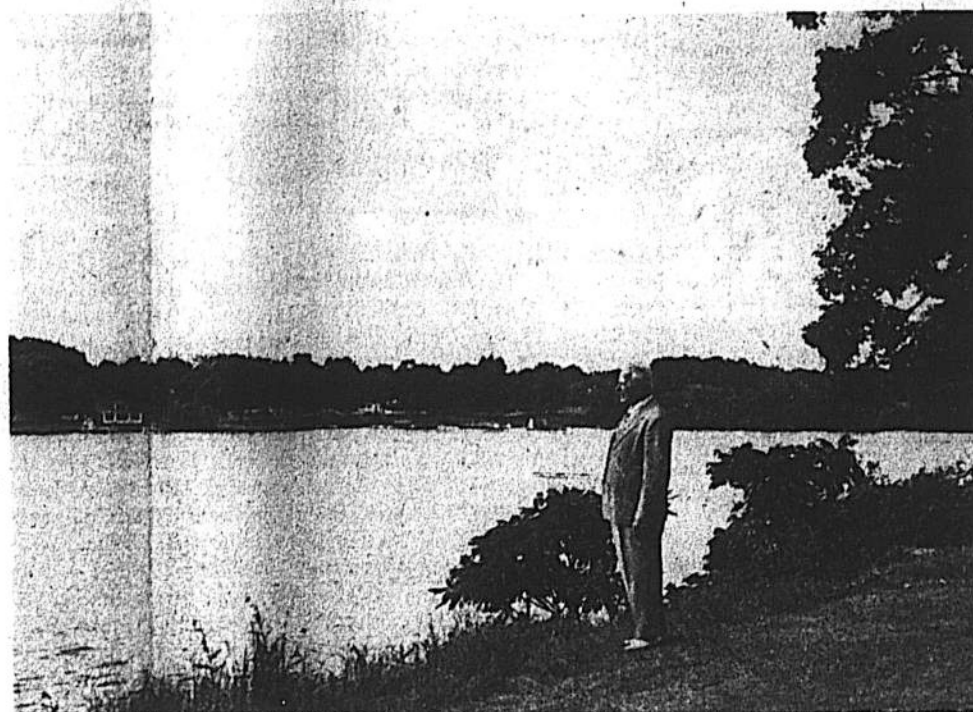
Gen. Fleet, kuris neseniai Korėjos fronte neteko savo sūnaus ir kuris sekmingai vadovauja asantajai armijai, pranešė, kad sąjungininkai per metus laiko turėjo 66,000 aukų. Esą, komunistai per tą patį laiką turėjo virš 300,000 aukų.

STREIKAI IR POTVYNAI

Neseniai Amerikai gresė pats didžiausias streikas, kuris būtų stipriai apgriovęs ekonominį gyvenimą ir stipriai pakenkęs JAV bei visos Atlanto armijos apginklavimui. Tik Trumano energingo įsikišimo dėka, kurį ir dabar dar pilno pramonės savininkai nori laikyti neteisėtu, tos suirutės buvo išvengta. Keista tik dabar, kad kai kurie respublikonų dideli asmenys, kurie pretenduoja į pačias Amerikos valdžios viršūnes, šį Trumano patvarkymą laiko neteisėtu. Kai kas mano, kad čia tik noras įsigierinti pleiopotamonių magnatams ir iš jų gauti daugiau lėšų rinkiminei kovai prieš demokratų.

Telefonų operatorių streikas taip pat grasė paraližuoti greitą Amerikos susisiekimą ir jau buvo beklampstas nesibaigiamose derybose. Pirmieji susitarimo pasiekė Michigano ir Ohio valstijose. Einama prie susitarimo ir kitose valstybėse. Telefonų instaliatorių streikas taip pat baigiasi, nes, kaip unija skelbia, prieita abiem pusėms palankaus susitarimo.

Be streikų Amerikos kai kurias sritis emė varginti dideli pavasariniai potvyniai. Missourio upėi pakilus iki 35 pėdų, apsemti dideli plotai. Potvynis jau pagalieta per 100,000 gyventojų, padarė milžiniškus nuostolius.

J. J. Bačiūnas. Prospect Point vasarvietėje (žiūr. 3 psl.)

Pavergtoje tėvynėje

Vyr. Lietuvos Sovieto nutarimu LSSR ginkluotų pajėgų ministerija jau pavadinta aiškesniu vardu: karo ministerija. Tuo nutarimu pakeistas ir Sovietinės Lietuvos konstitucijos 48 straipsnio tekstas. Naujais sovietiniais Lietuvos ministeriais pagal "ukazus" paskirti: žuvų pramonės — Mašos sūnus Eljosiūnas Bilevičius, vietos pramonės — Vaclo Boreika, kultūrinių švietimo įstaigų reikalais rūpintis prie sovietinio Ministerijų Tarybos Komiteto pirmininku — Vyta. Girdžiūnas, teisingumo ministeriu — Alb. Likas.

CDN Cervice N. 6/52 skelbia, kad š. m. vasario 1 d. Vilniuje Pedagog. Institute buvo įvestas spec. seminaras tyrinėti sovietinei lingvistikai. Jo svarbiausio lektoriaus Arysčino pareiškimu Lietuvoje per trejus metus turi būti įvestas rusų raidynas. Lietuvoje dar per daug kas dailios į Vakarus, todėl tos "buržuazinės liekanos" turi būti "išrautos iš šaknims". Tuo būdu tai, ko nepavyko padaryti Muravjovui Korikui, dabar nusprendė vykdyti bolševikai.

Gautomis iš Lietuvos žinios patvirtina faktą, jog Sovietai, norėdami atsverti AB, LE siųstus; Vatikano radio ir kt. pranešimus, pradėjo stiprinti savąsias radio transliacijas. Taip pat padidintas sekimas Vilniui, Kaune, Šiauliuose ir Klaipėdoje. Netoli Berlyno paleista į darbą nauja didžiulė trukdomoji stotis.

Iš 80 jaunųjų agitatorių į bolševikinę rašytojų sąjungą jau esą priimti nariais Alf. Bieliauskas, V. Radaitis, A. Baltrušaitis ir V. Lukinskas. Liet. rašytojų politrukas J. Šimkus skelbia, kad "A. Gričius, J. Baltušis ir J. Marcinkevičius rašo naujas pjeses ir naujų prozos kūrinių. A. Vienuolis ruošiasi parašyti naują prozos knygą, I. Simonaitytė baigė savo naują romaną "Pikčiurnienė" ir rašo naują iš žvejų ir kolūkininkų gyvenimo. J. Paukštėlis, davęs naują pjesę "Audra ateina", rašo stambią apysaką apie tarybinių tautų draugystę". A. Raciūnas ir Kleimickis, parašė muziką naujoms lietuvių operoms, Bielazaras — pirmą lietuvišką sovietinę operą "Aukštinės marios", Juze-

liūnas — rašo naują bolševikinį baletą. Karosas, Vainiūnas, Kaveckas davė po keletą stambesnių simfoninių kūrinių, kur ne tiek garbinami bolševikai, todėl jie ne tiek ir šimkaus reklamuojami. Toliau šimkus negali atsi-džiaugti "nuostabiai puikiomis skulptūromis tiltui per Nerį Vilniuje", kad P. Aleksandravičiui už "žemaitę" buvo suteikta "stalininė premija", individualinė žmuidzinavičiaus paroda Maskvoje, kur "dailininko realistiniai paveikslai susilaukė didelio mas-kievių susidomėjimo" etc. Išskyrus vieną kitą atvejį, vis tai daugiausia yra meno vardu pavadinta komunistinė agitacija.

Klaipėdos miesto teatre šalia lietuviškosios trupės lygiagrečiai dirba ir rusiškoji. Vyr. režisierius R. Juknevičius, 1951 m. paskatytas net 5 rusų agitaciniai veiklai. Būdinga, jog Klaipėdos miesto teatre visai nėra lietuviškų veikalų. Pernai teatras ap- lankė net dabar Kaliningradu vadinamąjį Karaliaučių. Naujausiais "supuvusiais amerikoniš- kam gyvenimui pavaizduoti" pas- statytos Gove ir Deweso "Gi-

lios šaknys". Pernai teatras da- vė 200 gastrolinių spektaklių.

Isakyta vėl ruoštis š. m. bolševikinei dainų šventei. Pvz., Ukmergės mokytojų seminarijos kolektyvas jau dabar mokomas 14 sovietinių ir poros liaudies dainų.

"T. B." skelbia, kad Šiauliuose baigta "naujo, didžiausio Pa- baltijų krakmolo ir sirupo fab- riko statyba", be to, baigta stam- biausio konditerijos fabriko "Pergalė" statyba, bus statomas Sirutiškių cukraus fabrikas, Vil- niuje numatyta baigti "stam- biausios respublikoje pieno per- dirbimo įmonės statybą".

Austrijos Grazo mieste leidžia- mas "Suedost Tagespost" N. 47 272 skelbia, kad Rusų okupuota- me Vilniuje šv. Stanislovo ka- tedra pavesta Sovietų karci- viams šokių sale.

Vokiečių žurnalas "Revue" N. 12/12 skelbia, jog Vokietijos Rytų zonos bepročių namuose yra per 60 uždarytų žmonių, pa- sivadinusiu "Staliniais", po kele- tą, "Leniniais" ir kt.

Lietuva su Karaliaučium

Žmogaus muziejaus Europos skyrių aplankius

skyrių aplankius

Jūsų korespondentas drauge su lietuvišiais menininkais dail. V. Kasiuliu ir skulpt. A. Mončiu lankėsi garsiajame žmogaus Mu- ziejuje — Trokadero, arba da- bar vadinamose Chaillot Rū- muose, kur neseniai buvo pris- glaudusi JTO seštoji sesija. Žmogaus Muziejuje Europos sky- rių žymiai praplėstas ir per- tvartas. Mums ypatingai ma- lo- nu-pastebėti, kad Lietuvos var- das čia keliasdešimt kartų su- minėtas ir lietuviškoji tautodailė užima žymią vietą.

Lietuvių įnašas yra neatski- rama Europos civilizacijos dalis, o lietuvių tipas skaitomas ge- riausiai atstovaujantis Europą būdingiausias europietis. Jauno lietuvių fotografija išstatyta tarp plokščiaveidžio mongolo ir atsikišusių bruozų negro. Euro-

pietis yra šių dviejų kraštutini- ų sintezė ir lietuvis yra būdin- giausias, geriausiai išlaikytas europiečio tipas.

Didelis Lietuvos žemėlapis mums irgi gėdos nedaro, nes Lietuva yra pavaizduota ir su Vilniumi ir su Karaliaučiumi.

Tačiau yra ir šokių tokių nu- krypimų, kalbant apie mūsų kil- mės, viename iš publikai pateiktų lentelėje rašytų tekstų. Tek- su, datuotame 1951 m., kalbant apie lietuvių ir latvių, pasaky- ta, kad tai yra geriausiai (pro- bablement) slavų kilmės tau- tos... O toliau tame pat tekste pasakyta, kad visiškai nėra ra- šytinės mūsų kalbą literatūros prieš XIX šimtmetį... bet pa- brėžta, kad ačiū ūkininkams — kaimui, kalba išsilio iki šių die- nų pažymėtinėje, archainėje for- moje.

BOVILIOJ VĖL NUVERSTA VALDŽIA

Pietų Amerikos kraštuose per- versmai beveik jokia naujiena. Ten naujiena, jei ilgesnį laiką perversmai neįvyksta.

Paskutinėmis žiniomis, tris dienas vykęs civilinis karas Bo- livijoj pasibaigė sukilėlių nau- dai. Sukilimas buvo kruvinas, nes kovose žuvo apie 2500 žmo- nių ir per 5000 buvo sužeista.

Dabar Bolivijoj padėties vieš- pačiu yra Herman Siles Suazo. Jis vadovavęs sukilimui. Di- džiausias jo talkininkas buvo ka- syklių darbininkų vadas Juan Lechin.

Kai paprastai, po perversmo, prasideda pralaimėtojų areštai. Daug karininkų, kurie prieš me- tus buvo pasigrobę valdžią taip pat perversmu, areštuoti. Gen. Bulivian, kuris iki šio sukilimo valdė kraštą, slepiasi Venezuelos pasiuntinybėje. Venezuelos pa- siuntinybė veda derybas, kad jis saugiai galėtų iš krašto išva- žiuoti.

Reikia tikėtis, kad atitinka- mos mūsų įstaigos galės pagel- bėti žmogaus Muziejui šiuos tekstus patikslinti.

Muziejaus vitrinose į akis krenta mūsų liaudies medžio dir- biniai: šv. Jurgis, šv. Barbora, šv. Antanas. Puikų Velykinių margučių yra net keliolika. Iš- statytos labai gražios lietuviškos kanklės. Eilė švilpynių. Yra me- džio žaisliukų, puikus suoliukas, labai graži prijuostė, kelios ža- vėtinės varpstės ir t.t.

Šio vizito metu nepriėjome prie fototekų, kur yra labai daug, berods prof. J. Balio rū- pesčių pateiktų, Lietuvos liau- dies meno paminklų ir įvairių lietuviškų apeigų nuotraukų.

Mūsų menininkai pažymėjo, kad dar labai, labai daug būdin- gausių lietuviškų eksponatų Muziejuje pasigendama. Bet... iš kur dabar jų gauti? Jei kas paežiotų gražų lietuvišką tau- tinį kostiumą, tikriausiai jis bū- ū garbingoje vietoje ir su gra- žių užrašų išstatytas. Trūksta juostų, rankšluosčių, pirštinių ir t. t. ir t. t. O gal?

Lietuvių Šalpos Draugija Pa- ryžiuje buvo suorganizavusi lie- uvio — lietuvių teisimą. Teismui įrimininku buvo Ponią Galdikienę. Prokurorą buvo A. V. Širmic- kas ir advokatu pulk. J. Lanskonskis.

Kalbinimai buvo sugrupuoti į susikaltimus: a) prieš lietuviš- kumą asmeniniame ir šeimos gy- venime ir b) prieš lietuviškumą organizacinio gyvenimo rėmuo- se.

Lietuviams tremtyje buvo pri- nestas: nemoralus gyvenimas, nerūpestingumas darbe; pamir- šimas gimtosios kalbos, papro- čių, tradicijų; neskaitymas lie- tuviškų leidinių; nesirūpinimas, kad vaikai mokėtų lietuviškai; nesidomėjimas krašto laisvini- mo reikalais; nepakankami as- neniniai materialiniai įnašai lie- tuviškumo išlaikymui tremty- je; nepakankami įnašai Krašto laisvinimo reikalams; nepaslan- kumas organizuoti veiklai — organizaciniam gyvenimui.

Organizacinio gyvenimo rė- muose pristatytas: emimasis pa- reigų — darbo, neturint kvalifi- kacijų; nerūpestingumas pasi- imtas pereigas atliekant; atga- komybės jausmo stoka; savini- mės teisių kalbėti, veikti ar atstovauti, neturint įgaliojimų; nusikaltimai prieš demokratiš- kumą; neužsigeimimai prieš lie- tuviškos visuomenės konsolida- cija — vieningumą; pikty gan- dų, intrigu skleidimas bei nesan- taikos kelimas.

J. Masulis

Lithuanian Weekly, published by
Ohio Lithuanian Publishing Company,
5820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.
Phone: ENdicott 1-4486. Issued in
Cleveland, Ohio, every Thursday. Edi-
tor Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter
December 6th, 1915, at Cleveland
under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance:
in the United States — \$5.00 in Can-
ada — \$5.50, elsewhere — \$6.50.
Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas
Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove,
5820 Superior Ave., Cleveland 3,
Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Iš-
eina kiekviena ketvirtadienį. Redakto-
rius Balys Gaidžiūnas.

Iregistruota kaip antros klasės
siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Cle-
velande pagal 1879 m. kovo 3 dienos
įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto:
Jungtinėse Amerikos Valstybėse —
\$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur —
\$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Prancūzijoje priskaitoma iki
1200 lietuvių. Paryžiuje gyvena
320 lietuvių. Strasburgo, Pary-
žiaus ir Grenoble universitetuo-
se studijuoja 14 studentų.

• Teisininkų Draugijos Chicagos
skyrus nutarė prieš skyriaus
įsteigti darbo ir buto tarpinika-
vimo skyrų. Tuo reikalu rūpi-
nasi A. Nakas (4719 So. Maple-
wood Ave., telef. YAard 7-2490)
ir P. Šulaitis (3325 W. 61 Pl.,
telef. HE 4-6660).

• Londono lietuviai, Anglijoje,
mini 50 metų sukaktį kai ten
buvo įsteigta Šv. Kazimiero pa-
rapija.

• Vaclovas Biržiška, kaip pra-
neša Sandara, baigė jam paves-
tą darbą Kongreso Knygynne,
Washington. Ar jis gaus nau-
ją paskyrą, dar nepaiskėjo.

• J. Jakavonytė, dirbanti Brock-
ton, Mass. mokesčių inspekcijoje
jau 17 metų, kovo 16 d. buvo pa-
gerbta iškilmingais pietumis, į
kuriuos atsilankė daug lietuvių
ir miesto bei valstybės pareigū-
nų. Praėjusiais metais įvykusių
balsavimų ji patvirtinta savo
pareigose visam laikui. Iš 30,000
mokesčių tvarkytojų visoje Ame-
rikoje ji yra pirmoji moteris,

pradėjusi tokį darbą ir iškilusi į
viršininkes. Užimdama aukštą
vietą, J. Jakavonytė nenutraukia
ryšių su lietuvių visuomene, su-
darydama pavyzdį, kaip reikia
suderinti lietuvių pareigas su pi-
liečio ir gero tarnautojo parei-
gomis.

• Chicagoje gyvenęs vaistinin-
kas Antanas Kartanas šiomis
dienomis jau susituokęs su Gra-
silda Šliupienė, Dr. Jono Šliupo
našle.

• Kovo 30 d. Brockton, Mass. mi-
rė tremtinys Arturas Ribbe, su-
laukęs 65 metų amžiaus. Tai jau
trečias tremtinys, miręs šioje
kolonijoje. Velionis buvo vokiš-
kos kilmės, bet suaugęs su lietu-
vių tauta.

• "Gabijs", Lietuvių Spaudos
Centras Amerikoje, prieš pat
Velykas savo Knygos Bičiulių
Klubo nariams išleido Jurgio
Jankaus romano "Paklydę Pauk-
ščiai" pirmąją dalį. Knyga turi
172 psl. ir su dail. Pr. Lapės vir-
šeliu. Spaudos darbus atliko "Pa-
tria" Stamforde, Conn. Antroji
dalis jau pradėta rinkti.

• Dail. Pov. Osmolskis pradėjo
ruošti iliustracijas Stepo Zohar-
siko "Aušrelės" antrajai daliai.

Kompanija, kurioje aš jau tre-
čius metus dirbu, nėra didelė
matuojant amerikonišku mastu.
Bet ji taipogi nėra maža, nes
pajėgia paimti ir atlikti darbus
iki 10 milijonų dolerių vertės
per mažesnį kaip vienu metų
laikotarpį. Darbovietėse dirba
apie 1000 darbininkų, gi visa
centrinė įstaiga susideda iš ke-
turių universiteto diplomus ne-
šiojančių asmenų ir kelių pagel-
bininkų bei raštinės personalo.

Knygą leidžia "Patria". Taipgi
ta pati J. Lenktaičio leidykla
netrukus išleidsia Brazilijos
feljetonų rinkinį "Kalorijos ir
doleriai". Feljetonų temos pa-
imtos iš tremtinių gyvenimo Vo-
kietijoje ir Amerikoje.

• Nors ir vienos savaitės pavė-
lavimu, iš spaudos išėjo Juozo
Petrėno tradicinė "Kultūrė", dar
Nepriklausomojoje Lietuvoje
pradėta leisti prima aprilis pro-
ga. Specialus skyrius skirtas
Chicagai. Nors ir joje jūmoro
nedaug tėra, bet geresnė už chi-
cagiečių "Rykštę".

• V. K. Jonynas, apie kurį la-
bai palankiai atsiliepė "Ameri-
can Artists" redaktorius Ernest
W. Watson savo straipsnyje ba-
landžio mėn. numeryje, skirda-
mas jam ir jo iliustracijoms net
keturis puslapius, iš įvairių fir-
mų jau pradėdą gauti pasiūly-
mus darbai.

• Jonas Aistis, Aloyzas Baronas
ir Jonas Grinius šiuo metu
Brooklyne linksniuojami kaip
vienų pirmųjų kandidatų gauti
"Aidų" žurnalo literatūros pre-
mijai, kurios įteikimas ruošia-
mas balandžio 27 d. Tuo tarpu
Jury Komisija dar nėra paskel-
busi jokio pranešimo. Teko pa-
tirti, kad komisija susipažįsta ir
su rankraščiuose esančiais kū-
riniais.

Amerikoniško gyvenimo pabiros

Mažausi ir aš tų kelių pagel-
bininkų tarpe ir stebiu amerikoni-
ško darbo tempą ir jų metodus
jau trečius metus. Europos mas-
tu šis personalas būtų mažiau-
siai dvigubai didesnis. Čia, Ame-
rikoj, dirbama kitiškai tempu
ir kiek skirtingais būdais. Kar-
tais europietis paseka vietinius,
kartais įneša savo naujovių, o
būna kartais ir taip, kad eina
savo skirtingu keliu, nesisteng-
damas amerikiečių nei pasekti
nei jiems savo skirtingą galvo-
seną pateikti. Tai atsitinka ir
profesiniam darbe ir kasdieniam
gyvenime. Neliesdamas profesij-
os, apibūdinsiu kelias smulkme-
nas savo įstaigoj, senųjų ameri-
kiečių tarpe.

Darbovietėj įstaigos persona-
lui laikrodžio nuspaušti nereikia.
Pradėdame rinktis nuo aštuntos
valandos iš ryto. Apie dešimtą
minučių užtrunka kol peržiūrime
rytinius laikraščius.

— Kas politikoj? — paprastai
mano pirmasis klausimas į bend-
radarbius. Gyvename, paga-
liau, Korėjos karo dienas, prez-
dento rinkiminius metus, apsi-
ginklavimo, komunistinių agre-
sijų, mobilizacijų, kylančių tak-
sų ir kitų sektinių kvarabų laiko-
tarpi.

Et! — "Dirty business" —
numoja mano bendradarbiai ir
pradėdą laikraštį vartyti nuo
kito galo.

— Pažiūrėsim kur "Super-
man" šiandien nuskrido ir kaip
"Cassidy" kloja banditus! — ir
nuodugnai įsikišau į dvi skil-
tis komiksų sekančiai dešimčiai
minučių. Taip elgiai ir antrasis
bendradarbis. Trečiasis, atsiver-
čia sporto skyrių ir bent ketvir-
tą valandos studijuoja būsimąjį
"Red Sox" sąstatą prieš Cleve-
lando indijonus, New Yorko jan-
kiaus ar kitus "soksus" ir piras-
tus... Likusieji susimeta gru-
delėn ir gyva kalba aptaria va-

karykštės televizijos programą:
kokių smūgių į pasmakrę Mar-
ciano tvojo savo ringo partneri-
ui ir kaip ristikai įkaitino Chi-
cagos publiką tapydami ir su-
kinėdami vienas kito sąmirus.

— Politika interesuotis? —
paklausė manęs vienas iš jų.
— Tai profesionalų reikalas. Juk ir
Trumanas neseniai pasakė, kad
daugumoje atvejų tai yra ne
kas kita, kaip akių muilimas.
O jis apie tai turi nusimanyti...
Ypač nutardamas nekandidatuoti!

Gal mano bendradarbis saviš-
kai teisus. Stengiusis įsijausti į
galvosensą vyro, kurs universite-
tą baigęs vienu iš gabiausių ir
II pasaulinio karo metu per
trumpą laikotarpį prasiūšęs iki
pulkininko laipsnio, — komiksais
labiau domisi kaip politika.

Sėdame prie darbo. Skaičiai,
darbo metodai, kainos, pasiūly-
mai, medžiagos ir šimtai su dar-
bo vykdymu susijusių klausimų
gula ant kelių atsakingųjų vyrų
pečių. Dėl mažos smulkmenėlės
— darbininko mažo judesio ve-
damos diskusijos visą valandą,
gi, vertės, kainojančios dešimti-
mis tūkstančių dolerių, auga ar
nyksta vienu pašėlio brūkšne-
lėjimu. Užmirštami ir komiksai
ir sportai, niekuomet neišgirsi
privataus rūpesčio smulkmenos
ar šeimyninio gyvenimo klau-
simų svarstymu. Profesiniai kla-
simai ir specialybės žinojimas
išstumia viską iš darbovietės.

Pirmus metus išdirbęs aš stebė-
jėus, nežinau savo artimiaus-
ių bendradarbių šeimyninės pa-
dėties ir sudėties. Dabar, gi, kai
praslinko antri metai, aš nusto-
jau stebėtis: apie jų šeimas pa-
siteraitau, būty "perdaug priva-
tų nepatysimų europiečių, ku-
ris Lietuvoj, savo įstaigos ben-
dradarbių tarpe jautėsi kaip di-
delės šeimos būryje. Dabar, —

NUOMONĖS

KĄ "DARBININKAS" PAMIRSO...

"Darbininko" balandžio 4 d.
numeryje yra straipsnis "Kas
tie voldemarininkų vadai?" Aiš-
kaus atsakymo toje miršainėje
taip ir nėra, bet vienas dalykas
tai krinta į akį. Ten minimas
garsusis "Nuernbergo dokumen-
tas", kuriuo remiantis kadaise
Vlikas sumazino savo narių skai-
čių iš 11 į 10. Mat, paaiškėjo,
kad kažkada kažkas iš Klaipėdos
teiravosi pas vokiečius paramos
"Smetonos valdžiai nuvesti".
Matyt, anuo metu Vlike taip la-
bai vyravo "Smetonos šalinin-
kai", kad, apie tokį nusikaltimą
patyrė, jie tuč tuojau pašalino
iš savo tarpo tokią grupę, kurią
pripažino esančią anų maištinin-
kų, na, maždaug, "proanūke".
Ryšium su tuo "Darbininkas"
nagrinėja tolesnę tos anuomet
prieš Smetonos valdžią nusikal-

tusios grupės genologiją ir, rem-
damasis biuleteniu, išleistu Ka-
nadoje, atranda, kad tų palikuo-
nių esama organizacijoje, pasi-
vadinusioje Lietuvos Atgimimo
Sąjūdžiu (LAS). To išvadoje sa-
ko: "Ogi sąjūdis reikėjęs preten-
zijas būti atstovaujamas Vlike,
ir kaipurie labai augsti žmonės
jų reikalavimus rėmė".

"Darbininkas" tuo būdu, atro-
do, ir šiandien dar tebėra toks
uolus "Smetonos valdžios gyn-
jas", jog piktinasi net tokia
mintim, kad organizacija, kurio-
je yra asmenų, turėjusių ryšio
su tuo didžiuoju "nusikaltimu
Klaipėdoje", galėtų pretenduoti
į Vliką.

Gerai, tegul, sakysim, taip ir
reikia tiems "Klaipėdos žygi-
ninkams" — tegu jau, sakysim,
kris praeikimas ant jų vaikų ir
jų vaikų vaikų... Bet "Darbi-
ninkas" užmiršo vieną dalyką.
Ogi — Vlike ir dabar yra ne
koks nors "Klaipėdos žyginin-
kų" palikuonis, o pats originalas,
vienas iš pačių vadų. Kas iš
anuomet Klaipėdoje gyvenusių
neprisimena, kaip Leonas Pra-
puolis, plačiabrylė skrybėlė
ant galvos ir išlenktu raudonu
kaklaryšiu ant krūtinės, pasi-
pūtęs vaikščiojavo, pozuodamas
super-vadą, nors "žygininkų"
tarpe jo pareigos buvo ir antra-
eilės! Juk, jeigu anuo metu iš
tos grupės kreipėsi į Gestapą
ginklų ir pinigų Smetonos val-
džiai verst, tai — jo ar ne jo
buvo pasirašytas tas kreipima-
sus — vistiek jis buvo tos grupės
vadovybėj. Tai kaipgi dabar
"Darbininkas" jį užmiršo ir ne-
sipykina, kad jis yra Vliko na-
srys? Jei jam plaukai šiaušiasi
nuo anos grupės "palikuonių"
pretenzijų į Vliką, tai kaip jis
gali pakęsti patį "protėvį"?

K. Da.

J. G., Brooklyn, N. Y.

NAUSIKAJA

JULES LEMAIRE

Vertė Vacys Kavaliauskas

(Pabaiga)

Prie horizonto, už kalvelės, iškilo
baisi galva, paskui pety, panašios į
uolas, vėliau krūtinė, apaugusi plu-
kais, tarytum daubos. Po akimirsnio
plati ranka sučiupo Telemaką, kuris
pamatė pasilenkiant prie jo akį, didu-
mo sulig skydu.

— Argi tu jau nebeaklas? — pa-
klause jis milžiną.

— Mano tėvas Neptūnas mane iš-
gydė, — atsakė Polyfemas. — Mažas
tavo giminės žmogelis buvo pavogęs
mano dienos šviesą, ir todėl aš tave
tuojau suvalgysiu.

— Tu apsigausi, — tarė Telemak-
as: — jei tu mane paliktum gyvą, aš
tau papasakočiau gražių pasakų.

Telemakas pradėjo pasakoti apie
Trojos karą. Nakčiai atėjus:

— Laikas gulti, — tarė Kiklopas,
— bet aš ši vakarą tavęs nevalgysiu,
nes noriu išgirsti tąsą.

Kiekvieną vakarą Kiklopas karto-
jo tą patį, ir tai truko trejis metus.
Pirmaisiais metais Telemakas pasakojo
apie Priamo miesto apsupimą, antrai-
siais — apie Menelajaus ir Agamemno-
no sugrįžimą, trečiasiais — apie sugrį-
žimą Odisejo, apie jo nuotykius ir gud-
rybes.

— Oho, ē tarė Polyfemas, — tu
esi labai drąsus prie manęs taip girti
mažąjį žmogų, kuris tiek blogo man
padarė.

— Juo daugiau aš parodysiu mažo-
jo žmogaus išminties, — atsakė Tele-
makas, — juo bus tau mažesnė gėda
buvus jo nugalėtam.

— Sutinku, — tarė milžinas, — ir
tau atleidiu. Be abejonės, kalbėčiau
kitai, jei Dievas nebūtų gražinęs man

regėjimo. Praėjusios blogybės tėra ta-
rytum sapnas.

Baigiantis tretiesiems metams, vel-
tui Telemakas vargino savo atmintį:
neberado nieko daugiau papasakoti
milžinui. Tada vėl pradėjo tuos pačius
pasakojimus. Polyfemas vėl džiaugėsi,
ir tai tęsėsi dar trejetą metų.

Tačiau trečiąjį kartą pasakoti apie
Trojos apsupimą Telemakas nedrįso.
Jis tai pasakė Polyfemui ir pridūrė:

— Geriau norėčiau būti tavo su-
valgytas. Mirdamas tik vieno dalyko
gailėsiuosi — nesu pamatęs gražiosios
Nausikajos.

Telemakas ilgai pasakojo apie sa-
vo meilę ir skausną ir staiga pamatė
Polyfemo akyje asarą, didumo sulig ar-
būzu.

— Vyk, — tarė Polyfemas, — vyk
ieškoti tos, kurią tu myli. Kodėl man
anksčiau tai nėsakė?

— Matau gerai ir aš, — tarė Tele-
makas, — kad būčiau geriau padaręs,
pradėdamas nuo tai. Per savo klaidą
praradau šešeris metus. Pirmiausia —
gėda neleido man pasakyti savo paslap-
ties. Jei pasakysiu, būvau įsitikinęs,
tuojau mirsiu.

Telemakas pasidirbė laivelį (palik-
tasis įlankoje jau seniai buvo dingęs) ir
vėl išsileido į giliąją jūrą.

Kita audra išmetė jį Kirkės saloje.
Prie įėjimo į didelį mišką pamatė jis
moterį, lenkivai besisupančią sūpuoklė-
sė, padarytos iš lianų ir gėlių vainikų.

Ji buvo užsidėjusi mitrą, papuoštą
deimantais. Jos siauri antakiai jungėsi
virš akių. Jos lūpos buvo raudonesnės
už šviežią žaidą, o krūtinė ir rankos
— geltonos kaip sofranas. Gėlės, pada-
rytos iš brangakmenių, blizgėjo jos per-

matomoje hyacinto spalvos suknelėje.
Jos magiškoji lazdelė, lyg įjetis, buvo
už josios diržo.

Kirkė pažvelgė į Telemaką.

Jaunasis didvyris po savo tuniką
ieškojo moly gėlės, gėlės juodai baltos,
kurią jo tėvas jam buvo davęs. Deja,
jos jau nebeturėjo.

— Esu dingęs! — pagalvojo jis. —
Jinai palies mane savo lazdele, ir aš
pavirsiu į paršą, gilių ediką.

Tačiau Kirkė tarė jam švelniu bal-
su:

— Eik paskui mane, jaunas svetim-
šali.

Jis ją sekė. Tuojau jiedu priėjo jo-
sios rūmus, kurie buvo šimta kartų gra-
žesni už Odisejo.

Keliu iš miško ir pakriaušų paršai
ir vilkai — būvę sudužusių laikų vyrai
— bėgo prie burtininkės ir, nežiūrint
to, kad ji geležiniu virbu juos žiauriai
badė, stengėsi laizyti basas jos kojas.

Trejetą metų Telemakas gyveno su
burtininke. Pagaliau vieną dieną jis pa-
juto gėdą, jautėsi be galo nuvargęs ir
pastebėjo, kad jis tebemyli Alkinojaus
dukterį, skaisčią mėlynomis akimis
mergaitę, tą, kurios is niekad nematė.

— Jei aš norėsiu išvykti, įpykusi
burtininkė pavirs mane gyvuliu, ir aš
niekad nepamatysiu Nausikajos, —
Tačiau Kirkė taip pat pradėjo bo-
dėtis savo draugu ir, kadangi anksčiau
buvo jį mylėjusi, dabar pradėjo neap-
kęsti. Vieną naktį, atsikėlus iš purpu-
rinės savo lovos, ji paėmė savo lazdelę
ir sudavė ja Telemakui ties širdimi.

Bet Telemakas nepasikeitė, nes ir
šiuo momentu jis galvojo apie Nausi-
kają, o jo širdis buvo kupina meilės jai.

— Eik šalin! Eik šalin! — urzgė
burtininkė.

Telemakas susijieškojo valtį, pasie-
kė jūrą. Trečioji audra jį išmetė Loto-
fagų saloje.

Tai buvo žmonės mandagūs, pilni
sąmojo, švelnaus ir ramaus būdo.
Tačiau Telemakas jam netikėjo.

Karalius pasiūlė Telemakui lotoso
gėlę.

— Aš jos nevalgysiu, — tarė jau-
nasis herojus, — nes tai užmirštuolė,
o aš noriu atsiminti.

— Tačiau užmiršti yra didelis gė-
ris, — atsakė karalius. — Dėka šios gė-
lės, kuri yra vienintelis mūsų maistas,
mes nepažįstame skausmo, gailėsčio,
troškimų ir visų tų aistrų, kurios kan-
kina nelaimingus mirtinguosius. Bet,
antra vertus, mes nieko neverčiame
valgyti dieviškąją gėlę.

Kelias savaites Telemakas mito
tuo maistu, kurį jis buvo išgelbėjęs iš
sudužusio laivo. Vėliau, nesant saloje
tinkamų valgyti vaisių ar gyvulių, jis
maitinosis, kuo galėjo — sraigėmis ir
žuvomis.

— Ar, — tarė jis vieną dieną kara-
liui, — nuo lotoso gėlės žmonės užmirš-
ta net ir tai, ko jie trokštą ir dėl ko jie
kenčia?

— Žinoma, — atsakė karalius.

— O! — tarė Telemakas, — ji ma-
nės niekuomet neprivers užmiršti gra-
žiąją Nausikają.

— Na, pamėgink.

— Jei aš pamėginsiu, tai tik todėl,
kad esu tikras, jog lotosas nepadarys
tai, ko negalėjo padaryti burtininkė.

Telemakas suvalgė gėlę ir užmigo.
Vadinas, pradėjo gyventi taip, kaip ir
švelnieji lotofagai: džiaugdamasis gy-
venama valanda ir niekuo nesirūpinda-
mas. Tiktai kartais savo sielos gėlmės
jis pajusdavo tarsi prisiminimą senos
žaidos, be kurios jis tikriausiai būtų
negalėjęs žinoti, kas jis esąs.

Kai išbudo, jis nebuvo užmiršęs Al-
kinojaus dukters, tačiau dvidešimt me-
tų praužė, kol jis tai pastebėjo: visas
šis laikas buvo reikalingas jo meilės
nugalėti užmiršimo gėlės veikimą.

— Tai dvidešimt pačių gerųjų tavo
gyvenimo metų, — tarė jam karalius.
Tačiau Telemakas jam netikėjo.

Mandagiai atsisveikino jis savo šei-
mininkus.

Nepasakosiu apie kitus Telemako
nuotykius, kuriuos jis patyrė kartais
iš bėdos, o kartais dėl smalsumo pama-
tyti naujus dalykus, tai Sirėnų, tai Sau-
lės, tai Lestrygonų salose, nei apie tai,
kad jo meilė pakankamai buvo stipri
ištempti jį iš visų tų pavojų.

Paskutinioji audra nubloškė jį į
vienos upės žiotis trokštamoje saloje,
Feakų šaly. Jis pasiekė krantą. Netoli
buvo miškas. Prisižėrė krūvą lapų ir,
kadangi jis buvo nuogas, visas jais ap-
siklojo. Užmigo... Staiga vandens te-
leskavimas jį pažadino.

Telemakas pravėrė akis ir pamatė
merginas, plaunančias skalbinius ir įsa-
kinėjamas pagyvenusios ir turtingai
apsirengusios moters.

Jis atsikėlė ir, stengdamasis pri-
dengti savo nuogumą skarota šaka,
prisiartino prie šios moters. Jos liemuo
buvo storas ir sunkus, žilų plaukų pluo-
štai atspalaidavę iš kaspinėlių.

Buvo aiškiai matyti, kad kitados
ji buvo graži, bet tik ne dabar.

Telemakas paprašo ją prieglaudos.
Ji atsako maloniai ir liepia merginoms
duoti jam drabužius.

— O dabar, mano svety, vesiu tave
į karaliaus rūmus.

— Ar tu esi karalienė? — klausia
Telemakas.

— Tu, svetimšali, tai pasakei.

— Tesuteikia dievai ilgą gyvenimą
gražiosios Nausikajos motinai, — tarė
Telemakas, džiaugdamasis savo sieloje.

— Aš esu Nausikaja, — tarė kara-
lienė... — O ką turėjai pasakyti, gar-
bingasis seneli?

Paskubomis sutaisytu laiveliu, ne-
atsigręždamas atgal, senasis Telemakas
vėl pasiekė aukštąją jūrą.

Žmogus, kuris visad turi laiko...

J. J. Bačiūno vasarvietėse.

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Iš Tabor Farm, gerai Michigano valstybės keliais, nes patraukėme į Prospect Point vasarvietę, esančią prie Spring Lake. Pakelyje matėm kelias didžiules J. Bačiūno vasarviečių skelbimų lentas. Jos rodė kelią į Macatavą ir Prospect Point.

Prospect Point, įsiekantiems ramybės ir poilsio, ideali vasaravimo vieta. Didelių medžių prieglobstyje, ant pat ežero kranto, besigėrinčius saulėleidžio žaidimu, matėme susėdusias vyresnio ir jaunesnio amžiaus poreles. Judresnįjį buvo

BALYS GAIDŽIONAS

tiems vasarotojams. Vingiuoti ežero krantai, daug kur apaugę medžiais ir krūmais, geras prie ežero priėjimas besimaudantiems ir toliau plaukiantiems pasižvalgyti ar meškerioti.

Blaney Park, kuri yra toliau, sieni Michigano valstybėje į šiaurę, ten suvažiuoja medžiotojai. Gi vėliausiai J. J. Bačiūno pradedoje tvarkyti vasarvietę — Grand Island, renkasi salos gyvenimo mėgėjai. Žodžiu, kiekvienoje vasarvietėje gali rasti

Prospect Point vasarvietės centrinis pastatas

užsiėmę žaidimo aikštėje, keli entuziastai dar tebesimaudė ežere, netoliese sukinėjosi motorinė valtis, vežiojanti žuvininkus ir ežero grožybės mėgstantčius vasarotojus. Kita valtis traukė vandens pašilūžininkus, kurie rodė vandens sporto meną.

Perėjom per centrinio pastato sales ir vasarotojų kambarius. Visur erdvi, jauki ir patogios. J. Bačiūnas mus paprašė apžiūrėti ir neseniai įrengtus vasarotojų atskirus namelius, kurie daugiausiai skirti vienos šeimos reikalmams. Čia, įsikūrę vasarotojai, gali pilnai jaustis esant kaip ir savo, gerai dekoruotose ir gerai mobiliuose kambariuose.

J. Bačiūno vasarviečių rinkinys nėra pripuolamai sudarytas ir viena nuo kitos labai daug kuo skiriasi. Jis aiškino, kad turimu vasarviečių rinkiniu, nori patenkinti visokių reikalavimų vasarotojų. Esą, vienas mėgstamiausių idilių ir europietiško kaimo šilumą. Tą jis gali rasti Tabor Farmoje. Tiesa, čia viskas sumoderninta, didžiausio golfo žaidėjams patogumai. Bet jis čia gali pamatyti iš Amerikos bebaigiantį išskelti arkli, traukiantį vežimą, čia jis gali pasigėrėti sodais, paukščiais, gausiais gėlynais, užvertę galvą klausytis medžio šakose giedančio paukščiuko ir visiškai užmiršti, kad ta savaitė ar dvi, kurias jis gavo poilsio iš savo darbotvės, greit pasibaigs...

Prospect Point skirta vandens grožybės ir ramybės mėgstan-

tiems, kurie naujo ir savo skonui pritaikyti.

Prospect Point nuo Tabor Farmos randasi už 80 mylių. Vasarotojai, kurie nori pabūti ir vienoje ir kitoje vasarvietėje, tai gali padaryti be jokių sunkumų. Pasiėmę atitinkamą registraci-

LIETUVIAI DAILĖS PARODOJE

Illinois dailininkų draugija (The All-Illinois Society of the Fine Arts) šiemet savo narių kūrinių parodą atidaro balandžio 6 d. Chicago centre, Conrad Hilton viešbučio koridoriuose. Parodai komitetas iš draugijos narių tarpo parinko 119 dailininkų; kiekvieną reprezentuoja vienas aliejinis arba akvarelinis darbas. Vyrauja nepretenzinga realistinė mokykla, tik keletas paveikslų link modernizmo. Ir tai į santūrų ir eiliniam padoros lankytojų suprantamą modernizmą.

Parodoje dalyvauja ir keli lietuviai. Dail. M. Šileikis parodai pateikė aliejiniais dažais tapytą kūrinių Sodą (Orchard), o dail. J. Pautienius — irgi aliejinį Lietuvos pavasarį (Lithuanian Spring). Pastarasis išsiskiria savo technika: nutapytas peilio smailagalviu.

Daugumas kūrinių parduodama. Jų kaina nuo 16 iki 350 dol. Abu lietuvieškieji įvertinti po 100 dol.

Išsklausius parodos atidarymo aktą, kurio metu už jūrą komi-

jos kortelę gali ir vienu ir kitu pabūti. Ypač tas patogumai, kurie vasaroti atkeliauja su savo mašinomis. Keliaujant iš Tabor Farmos į Prospect Point, važdai gražūs ir įdomūs. Pravažiuojama pro visą eilę mažesnių ir didesnių vasarviečių, pravažiuojama pro olandų apgyvendintas vietas, kur matai gražiai sutvarkytus ir labai švariai išlaikomus miestelius. Pro akis praslenka ir vienas kitas vėjo malūnas, kurie Olandijoje ir kitose Europos vietose taip dažnai sutinkami. Pavasariais, kada ateina tulpių žydėjimo laikas, čia jos patraukia kelivę ilgai sustoti ir pasigėrėti.

Prospect Point susisiekimo atžvilgiu guli geroje vietoje. Iš tolimesnių vietų keliaujantieji traukiniais, turi keliauti iki Grand Haven. Iš čia, iš anksto pranešus, vasarvietės mašinos vasarotojus paima į vasarvietę. Norintiems vienoje ar kitoje vietose šiais metais praleisti atostogas, čia pridėdame abiejų jau kiek aprašytų vasarviečių adresus. Tabor Farm, Sodus, Mich. (Phone-Benton Harbor 7-1231). Prospect Point, Spring Lake, Mich. (Phone-Grand Rapids 2450).

Vasaravimo sezonas šiose abiejose vasarvietėse prasideda gegužės mėn. pabaigoje. Vietų rezervavimas priimamas nuo balandžio mėn. 15 dienos. Rašant nurodytais adresais galima gauti visas sąlygas. Jos teikiamos, kada vasaroja keli šeimos nariai, kada vasarojama ilgiau ir kt.

Jei jūs kreipsitės, žmogus, kuris visada turi laisvo laiko... tuoj atsilieps ir viską paaiškins. (B. d.)

sijos parinktus darbus buvo įteiktos premijos, ir apžvelgus premijuotus ir nepremijuotus tapinius, susidaro įspūdis, kad Illinois dailininkų draugijos veikloje žymus vaidmuo skiriamas dailės meno propagavimui ir populiarinimui. Tai pagaliau išreikšta ir draugijos šūkyje: "Illinois dailininko originalus kūrinys — kiekvienoje Illinois mokykloje ir kiekviename name".

Parodos atidarymo akte dalyvavo ir jaunesniosios mūsų dailininkų kartos auklėtojas dail. A. Varnas.

Nors paroda vadinama pavasarinė, bet tęsis iki rugsėjo mėnesio.

TRUMANO METINIS ATLYGINIMAS

JAV sekančiam prezidentui bus mokomas jau mažesnis atlyginimas

Kongresas nubalsavo, kad nuo ateinančių metų reprezentacijai skiriamos sumos taip pat apdėdamos mokesčiais. Iš prezidento algos bus atskaitoma apie 90.000 dol.

Atlyginimo atžvilgiu laimingiausias skaitomas prez. Trumanas. Jam algą buvo pakelta nuo 75.000 iki 100.000 dol., iš šitos sumos mokesčiams atskaitoma 45.000 dol., be to, reprezentacijai, be atskaitymų, paskirta 50.000 dol. Tai, per metus sudarydavo apie 100.000 dol.

Prezidento šeima turėjo sąlygas ir sutaupyti, nes Baltuosiuose Rūmuose, vykstant perstatymo darbams, Trumanas buvo apgyvendintas nedidelyje viloje, kurioje buvo ankšta didelėms priėmimams.

Baltuosiuose Rūmuose buvo ir turtuolių prezidentų, pavyzdžiui, Fr. D. Rooseveltas, kuriam at-

Naujosios Anglijos Tautinės Sąjungos apskritis

Gyva Bostono skyrus veikla. Tautinės Sąjungos namai. Balandžio 19 d. rodomos filmos.

Po iškilmingų Bostono Tautinės Sąjungos Namų atidarymo, dalyvaujant A. L. T. Sąjungos Centro Valdybai ir atstovams iš aplinkinių skyrių, Bostono įvyko Tautinės Sąjungos suvažiavimas. Išsklausius atstovų pranešimus ir aptarus ateities didėjančius Tautinės Sąjungos uždavinius, sekmingesniams jų vykdymui, buvo nutarta steigti Naujosios Anglijos apskritį. Apskrities centras — Bostonas. Į pirmąją valdybą išrinkta: A. Latvenas — pirmininku, J. Laurinaitis — sekretoriumi ir Ig. Vėdai — kasininku. Kiti Naujosios Anglijos skyrus išrinkti po vieną atstovą. Pirmasis atstovų ir darbuotojų suvažiavimas numatomas gegužės 11 dieną Bostone.

Bostoniečiai išvarę pirmąjį sunkaus darbo barą neužmiega, bet aktyviai toliau dirba. Kovo 16 dieną įvyko visuotinis skyriaus susirinkimas. Senoji valdyba padarė platų pranešimą apie nuveiktus darbus. Jeigu prieš metus laiko Bostono tebuvo mažas "nedrasis" bendraminčių būrelis, dažnai įsiekiantis susirinkimui vietas, o patį skyrių sudarė pora dešėtų bendraminčių, tai šiandien Bostonas pretenduoja į pirmaujančių eilę, o kaip kuriais atvejais, toli paliekdamas didžiąsias kolonijas.

Narių skaičiumi tiek išaugo, jog apima ne tik Bostoną, bet ir Brocktoną, Bridgewater, Stautoną. Skyriaus įsigyti namai savo lietuvišku puošnumu, yra vienietai ne tik Amerikoje, bet visam laisvajam pasauliui. Čia vyksta paskaitos, susirinkimai, minėjimai, skautų sueigos, pobūviai ir kit. Pradėtas iš nieko ir per metus išvartytas milžiniškas darbas pareikalavo iš buvusios valdybos daug darbo ir pasiūlymų. Kalbant apie valdybą tenka pažymėti, jog buvo dirbta nepilnam sąstata. Vieni pabugo, kitiems nusibodo ir atrodė, jog nieko neišeis.

Dažnai girdime visuomenės veikėjų nusiskundimus dėl sunkių gyvenimo sąlygų ir laiko stokos visuomeniniam darbui. To negalima išgirsti iš buvusios Bostono Tautinės Sąjungos skyrus valdybos narių: pirmininko Jono Kasmausko, vice pirm. Br. Kalvačio ir sekretoriaus Ig. Vėdai. Išties metus, nuo pirmojo sunkvežimio gruvėsių išvežimo iki paskutinės dulkės iššlavimo namų atidarymo dieną, jie praleido besisielodami pradėtojo darbu. Kiekvienas sumanymas, numatytas atlikti ir atliktas darbas, naujai surastas talkininkas ar rėmėjas, nebuvo atliktas be šių trijų dalyvavimo. Visur jie sėpėjo, atrado laiko ir sugebėjimo tai atlikti.

Susirinkimas, išsklausęs pranešimą, priėmė namų įsigijimo apyskaitą bei namams tvarkyti taisykles. Nutarta balandžio 19 surošti pobūvį. Laikę pobūvio bus rodomos filmos, padarytos per Naujų Metų sutikimą ir namų atidarymo iškilmes. Tikimasi, jog Bostono ir aplinkinių visuomenė gausiai atsilankys.

Išrinkta nauja skyrus valdyba, į kurią įeina Jonas Kasmauskas — pirmininkas, Dr. Bruno Kalvaitis — vicepirmininkas, Ignas Vėdai — sekretorius, A. Latvenas — kasininkas ir A. Bačiulis — narys.

Šiais metais numatoma su-

lyginimas neturėjo didesnės reikšmės. Tačiau su Trumanu atsitiko kitaip. Jis ir prezidento darbams, Trumanas buvo apgyvendintas nedidelyje viloje, kurioje buvo ankšta didelėms priėmimams.

Baltuosiuose Rūmuose buvo ir turtuolių prezidentų, pavyzdžiui, Fr. D. Rooseveltas, kuriam at-

lyginimas neturėjo didesnės reikšmės. Tačiau su Trumanu atsitiko kitaip. Jis ir prezidento darbams, Trumanas buvo apgyvendintas nedidelyje viloje, kurioje buvo ankšta didelėms priėmimams.

Baltuosiuose Rūmuose buvo ir turtuolių prezidentų, pavyzdžiui, Fr. D. Rooseveltas, kuriam at-

ruošti didelį pikniką — gegužinę. Gegužinė įvyks 29 birželio Bridgewater, Mass. gražioje Rozeno farmoje, prie didžiulio ežero. Numatoma gana įvairi programa.

Jau kuris laikas Sąjungos namuose vyksta tautinių juostų audėjų kursai jaunimui. Kursų organizatoriai ir instruktoriai yra mokytojas Blumas ir ponis Girulienė. Į kursus gali registruotis kas tik nori ir betkurio laiko.

Kovo 24 dieną įvyko pirmasis Bostono Tautinės Sąjungos namų akcininkų susirinkimas. Susirinkimas pagerbė daugiausiai nusipelnčius talkininkus: dailininką Viktorą Andriųš ir inžinierių Mikalauską, priimdami juos amžinai garbės nariais — dalininkais.

Ateityje numatoma išleisti knygą apie namų įsigijimą, jų talkininkus bei rėmėjus. Taip pat numatoma rinkti archyvinę medžiagą apie senosios kartos veikėjus bei Lietuvai nusipelnusius asmenis. Surinktoji medžiaga bus panaudota išleidžiant minėtą knygą.

Iš namų valdybos valdyba išrinkti: inžinierius J. Mikalauskas, Ignas Vėdai, Dr. B. Kalvaitis, Ščiuka ir Vaičiūrgis.

Susirinkusieji išreiškė nepasitenkinimą, jog namai vadinami įvairiausiais vardais, o tas klaidina visuomenę. Nutarta ateityje vadintis — Tautinės Sąjungos Namai. Namai atidari kasdien ir galima ten lankytis visiems.

Yra stalo tenisas, šachmatai, numatoma įrengti knygyną ir skaityklą.

Balandžio 26 numatomas Amerikos Lietuvių Bendruomenės steigiamasis susirinkimas, kuris įvyks 7 valandą vakaro Tautinės Sąjungos Namuose, 484 East Fourth St.

Balandžio 27 dieną įvyks Lietuvos Universiteto minėjimas, į kurį kviečiama visa Bostono ir aplinkinių visuomenė. Minėjimo pradžia 7 val. vakaro, Tautinės Sąjungos Namuose.

T. Z.

MIRSIU DEL VILNIAUS

ST. ZAVISA

O taip išsvyst norėčiau tavo bokštus! Nežemiškai jie ryto saulei spindėtų. Krūtinė niekad mano neužtrokštų — Vis atsikvėpti į tavo prieglobstį skubėtų.

Minty ir širdyje, per sapną vaidiniesi. O Vilniau, mano kraujas plaka tau! Svajonės į tavo ir džiaugsmas kelia tiesias; Ir šiandien vis dar panerio krantus matau.

Į širdį sentėviai lietuviškai prabilų. Vaidilų dainomis sustiprintų šarvus, Malda dangun su ryto saule kiltų, Palengvintų praamžius mums vargus.

O Vilniau, Vilniau! Taip jau pasiilgau Tavo ir ilgesiai dar vis tušti. Iš skausmo asaromis širdį vilgau... Bet šimtą kartų tu daugiau kenti.

Taip laukiu, — kraujas gyslose sustingo, Nors atminimuos bokštai, panerys matytis. Tikiau, tikiau! Vėl pilį puos didingą Erdvėm žaliu skrendas šarvuotas vytis.

Nė vienas nedrįs sustoti, kai Praamžius Mūsų kovai kruvinai palūnins ir pašvies... Tautos išganyme, didybė jos per amžius, O Vilniau, Vilniau! Mirsiu dėl tavęs.

TRIMITAS, 1930 m., Nr. 44

Lituanist. Instituto lešos

Lituanistikos Instituto gyvavimo rūpinasi įvairių rūšių jo nariai. Jų visų pastangomis veikia ir išlaikoma ši Vakarų pasaulyje esančių lietuvių aukščiausio mokslo įstaiga.

Vieni yra moksliniai nariai; kiti rūpinasi Lituanistikos Instituto finansine sritimi — lėšų telkimu ir jų valdymu. Į pastarąją rūšį, be Instituto prezidento, įeina instituto išdui nusipelnę bei ypatingai vertingi asmenys.

Toliau į tą instituto narių grupę, kuri valdo išd., įeina asmenys ar organizacijos bei kitos jungtiniai nariai, paaukoję Lituanistikos Instituto reikalmams tam tikras sumas, būtent:

Nariai fondatoriai, paaukoję ne mažiau kaip \$1,000; nariai globėjai, paaukoję ne mažiau kaip \$500; nuolatiniai nariai, paaukoję ne mažiau kaip \$100. Nariai rėmėjai, paaukoję ne mažiau kaip \$25 per metus; metiniai nariai, paaukoję ne

mažiau kaip \$10 per metus. Paaukojusieji institutui didesnes sumas teikiamas Lituanistikos Instituto garbės nario vardas.

Šie Lituanistikos Instituto nariai, be kitko, bus skelbiami spaudoje, o garbės narių ir didesni sumomis prisidėjusių prie Lituanistikos Instituto pavardės bus dar ypatingu būdu sužymimos bei įamžinamos instituto leidiniuose bei dokumentuose.

Šiomis dienomis jau atidarytos dviejose lietuvių taupymo ir skolinimo kasose Chicagoje Lituanistikos Instituto einamosios sąskaitos, į kurias norintieji paremti šią reikšmingą bendrąją lietuvių aukštojo mokslo įstaigą kviečiami įnešti aukas arba įnašus, pagal kuriuos jie gali tapti jau minėtais įvairiais instituto nariais. Įnešant į tas sąskaitas pinigų (pačiam ar siunčiant perlaida, čekiu ar money orderiu), reikia pareikšti (rašyti), kad pinigai yra įnešami į

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

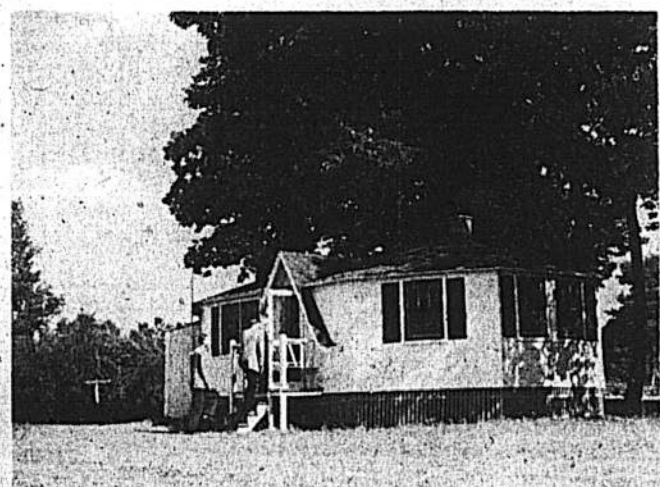
lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

lituanistikos institutas

Atskiroms šeimoms vasaroti nameliai Prospect Point vasarvietėje

Vilniuj mirė S. Zaviša

Iš Vilniaus gauta žinia, kad 1950 m. gruodžio 8 dieną Vilniuje mirė Stasys ZAVISA, palikęs žmoną Stefaniją, iš namų Penkevičiūtė, ir porą paaugusių vaikų: Stasį ir Vidą.

Stasys ZAVISA gimė 1909 m. Ukmergės apskr., Gelvonų valsč. Mikalajūnų kaime. 1926 metais baigia Gelvonų progimnaziją ir tais pačiais metais pradeda mokyti Simono Daukanto Mokytojų Seminarijoje Kaune. 1930 m. baigia mokytojų seminariją ir rudenį stoja į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune. Humanitarinių Mokslių Fakultete išklaušė lietuvių literatūrą.

1932 m., pasunkėjęs materialiniais gyvenimo sąlygomis, Stasys ZAVISA gauna darbą Švietimo Ministerijoje, kur buvo raštininku, Mn-jos sekretorium, referentu. 1941 m. bolševikai išbuvo Mn-jos, tad jau Švietimo Liaudies Komisarato, St. ZAVISA pašalina. Bolševikus iš Lietuvos išvijus, pagal bendrą švietimo vadovybės įsakymą jis vėl grįžo į švietimo valdybą, kur Viduriniojo ir Pedagoginio Mokslo D-te buvo asmeninio skyriaus viršininku ligi antrojo bolševikų sugrįžimo. Karo audros metu jis su šeima iš Vilniaus pasitraukė; tačiau ir datar pagal bendrąjį įsakymą turėjo sugrįžti į senąjį darbą, kur, matyti, turėjo įvesti bolševikus į "kursą". Rausaus būdo, tačiau darbus ir jautrus jis naujojo darbo "kursą" nepakėlė. Po kurio laiko paralyžuotas atsiduria ligoninėje. Kiek pasveikęs, iš ligoninės išėina. Tačiau vėl paralyžuojamas ir, be to, nėtenka žado. Tokį St. ZAVISA Aukščiausiasis pašaukia pas save. O Lietuvos žemė, kurią jis mylėjo, pridengia savo sparnais.

Stasys ZAVISA buvo švelniai jautrios sielos ir mėgo dainos ir vaidybos meną. Jaunystėje rašė eilėraščius, kurių dalis buvo paskelbta TRIMITE ir kt. Paskutiniai metais parašė stambų istorinį dramos veikalą, kurį, rodos, palankiai recenzavo mūsų teatras, tačiau kuris liko nepaspausdintas.

Seminarijos mokslo metais, parvykdamas atostogų, savo gimtoje apylinkėje organizuodavo vaidinimus. Be kitų režisavo ir pastatė (pats piešė dekoracijas, gamino drabužius ir jų eskizus, grima ir kt.) Petro Vaičiūno SUDRUMSTAJĄ RAMYBĘ ir F. W. Šilerio KLASTĄ IR MEILĘ.

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Stasys Dainora

Ursulė Žemaitienė

SUVALKIEČIŲ VESTUVĖS

Redagavo Jonas Balys

(10)

A p d a i n a v i m a i

Vestuvėse yra mada apdainuoti pajuokiančiomis dainėmis. Apdainuoja visus: svočią, piršlį, jaunavedžius, muzikantus ir kitus vestuvinius. Niekas dėlto rimtai nesupyksta, neima į širdį, tik tai juokiasi. Tokia jau mada, — tai giria, tai peikia. Svočią pagiria, ji duoda pietus. Aštriusiai apdainuoja piršlį, nes jis yra vestuvių kalininkas, jis išviliojo mergaitę iš tų namų, jis melagis.

Svočią apdainuoja:

51. Graži mūsų ponio svočia,
Gražiai pasirėdžius. (2x2)
Gražiai pasirėdžius,
Dailiai atsisėdus.
Skanūs mūsų ponios svočios
Pyragėliai balti.

Svočiukė rožė,
Svočiukė lelija,
Kokia šiandien tu linksma,
Nes yr veselia.

Užtai balti, užtai balti,
Kad malūne malti.

52. Graži mūsų svočiukė,
Silkais siūta mučiukė. (2x2)
Svočiukė pumpuriukė,
Graži tavo kepurė.

53. (Neva pati svočia dainuoja):
Aš pasipūšcia,
Kad stora būcia,
Kad mane jaunimas
Svočia vadytų.

Susivaržčia,
Kad plona būcia,
Kad mane ponačiai
Pasidabotų.

Piršlį apdainuoja:

54. Gyreisi, piršleli, labai razumnas, (2)
Pamatei pirtį — sakei bažnyčia. (2)
Gyreisi, piršleli, ir t.t.
Pamatei pečių — sakei altorius...
Pamatei šluotą — sakei krapija...
Pamatei kačergą — sakei, kad kryžius...
Pamatei dirdą — sakei kunigas...

55. Piršly šunaki,
Piršly kalės liežuvi! (2x2)
Piršly mūsų sesutę,
Gyre gerą vietutę.
Sakei: vištų penkiolika
Ir gaidukas šešioliktas. (2x2)
Sakei: žąsų penkiolika,
Žąsinukas šešioliktas.
Vos tik vienas yra gaidukas
Ir tas patsai šiometukas.
Piršly šunaki ir t.t.
(Jei nori, dar gali ir didesnių gyvulių pridėti).

Jaunųjų tėvus apdainuoja:

56. Bumbul bumbul bumbuli,
Bus Bumbulius veselija.
Bumbulienė al darė,
O Bumbulius bačkas kalė. (2x2)
Bumbul bumbul ir t.t.
Bumbulienė šokinėja.
Alaus putas lužinėjo.
Bumbul bumbul ir t.t.
Jis su plyta tukšt tukšt tukšt,
Trijų šulų galai pukšt.
Bumbul bumbul ir t.t.
Pijoke, ką padarei,
Jau statinę pagadei!
Bumbul bumbul ir t.t.
Jau statinę pagadei,
Visą alų išbėgdei.

57. Tėvas veselė jautė,
Ketino ožį pauti.
Vai tai liūliai liūlia-liu,
Tai bus graži veselė. (2x2)

Jaunikių apdainuoja:

58. Skripių dūdu sunešimas,
Į veselę suėjimas.
Učia, učia, učia-čia,
Mūs broliukas su pačia. (2x2)
Mūs broliukas su pačia,
Gėrė alų su mučia.
Učia, učia ir t.t.
Šiaučiai, kriaučiai, adatoriai,
Muzikantai ir dūdoriai.

Susirinkę visi į krūvas,
Visi pučia save dūdas.
Ejo mergos šokt į kaimą,
Pasigavo katę rainą.
Rūtos, mētos, diemedžiai,
Soko vyrai, kai gaidžiai.
Učia, učia, učia-čia,
Mūs broliukas su pačia.

Kitos linksmos dainelės

59. Senas diedas, kai oželis,
O mergelė, kai kvietkelė.
Nesek, seni, neteks tau,
Patvėryje — ana tau.
Senas diedas: ku ku ku.
O aš jauna: ki ki ki. (2x2)
Aš bernelis, kai paukštelis,
Riešutauju po sodeį.
Sena boba už tvoros
Ir ji įšėjo sau poros.
Sena boba be dantų
Nejkanda riešutų. (2x2)

60. Rūpinosi motinėle,
Kur išleis dukružėlę.
O-ja, o-ja-ja,
Kur išleis dukrelę. (2x2)
— Aik, dukrelė, už čigono,
Lelijėle, už čigono.
Ne ne ne ne ne,
Motinėle, ne ne ne. (2x2)
Už čigono netekėsu,
Šokt kazoką nemokėsu.
Šokt kazoką nemokėsu,
Vištų vogti nenorėsu.

Pravalykime bibliotekas ir mokyklas

Kultūrininkų dėmesiui

Iš spaudoje paskelbtų pareiškimų apie Lituanistikos Instituto įkūrimą ir jo uždavinius aiškėja, jog be kitų svarbių lietuvių bus siekiama informuoti įvairias staigas, kurios savo keliu informuoja mokslo ir kitas staigas bei plačiąją visuomenę. Šis kalbama Instituto uždavinys yra labai svarbus tiek šiuo momentu, formuojant palankią viešąją opinioną Lietuvai, siekiant jos išvadavimo, ir kartu grindžiant ateities kelią, laisvą nuo bet kokių neteisingų bei klaidingų informacijų apie lietuvių tautą ir Lietuvos kraštą.

Pasirinktas kelias bus sunkus ir reikalaus ne tik didelio pasiaukojimo iš Instituto darbuotojų, bet taip pat ir nemaža lėšų, taigi, plačiosios lietuvių bendruomenės supratimo, jos susiklausimo ir tųjų uždavinių tikro

įvertinimo. Dėl šio pastarojo reikalo mūsų spauda turėtų nesiškykšti skirdama vietos Instituto uždaviniams gvildinti, o jo nariai ir visi plunksnos darbininkai nepavargtų nuolat aiškinti kalbamų uždavinių svarbą lietuvių tautai ir jos kraštui, bet nepasitenkinti oficialiais pranešimais, bei nuotrupomis spaudoje.

Šalia Lituanistikos Instituto veiklos, kurį netaip lengvai duos išugdyti, reikia jau dabar męginti kai ką daryti taja kryptimi. Čia visi pastebim, jog laisvoje demokratinėje Amerikėje labai vėliai klesti ir įvairiausios piktžolės, dažnai atvežtos iš Europos. Šios piktžolės veisiasi visose srityse — valdinėse įstaigose, privačiose įmonėse, kurdamos darbininkų reikalą "gynimo" organizacijas, vad. un-mis, leidžia šaknis į mokslo šventoves, pa-

versdamos jas savo propagandos tribūnomis, jų rasi bibliotekose, mokyklų vadovėliuose ir apskritai spaudoje.

Šiuo metu, aš manyčiau, reikėtų atkreipti dėmesį į viešąsias bibliotekas, skaityklas ir mokyklas. Mūsų spaudoje pasirodė pranešimų, jog viešose bibliotekose yra lietuvių kalba probolsevikinės literatūros, kuri atgabenama iš už geležinės uždangos ir čia demokratinės laisvės predangoje patiekiamia lietuvių bendruomenei "šviestis ir auklėtis". Atrodo, jog šių kremliams piktžolių veisimuisi galima būtų padaryti galą arba bent kiek apvalytume bibliotekas nuo tų kremliams šiukšlių.

Kova su komunistiniu priešū nebūtų lengva, nes jo bernų rasis ir čia. Tačiau prie gerų pastangų organizuoti būdą, galima būtų pasiekti gerų rezultatų. Šis darbas galėtų eiti dviem kryptimis, būtent: pirma, grynai lietuvių tautinės bendruomenės ribose ir, antra, visų pavergtų tautų organizuotu būdu, taigi per Laisvosios Europos komitetą. Pirmiausia kiekviena tautybė patikrintų viešose bibliotekose jų tautybės knygų ir laikraščių kartotekas, sudarytų sąrašus rastųjų raudonųjų knygų ir paskui pateiktų savo tautybės centriniam komitetui, kuris savo keliu sueitų į kontaktą su visų tautybių vyriausiu organu — Laisvosios Europos komitetu. Šitokių būdų surinktoji medžiaga atsidurtų anti-amerikinės veiklos komiteto rankose.

Jei šis komitetas įsistoja komunistų unijoje, jis galėtų jų pajieškoti ir įmesti viešose bibliotekose bei joms skiriamų įstaigų būstinėse. Darbas nėra paprastas, bet galimas ir neperdaug sudėtingas. Jei sutarimas būtų surastas tarp tautybių, tai jų darbo vaisiai būtų naudingi ne tik tų tautybių bendruomenėms, bet kartu pasitarnautų ir patiems amerikiečiams, apsilavant nuo raudonųjų agitacijos.

Antras darbas, kuris ribotųsi tik mūsų lietuvių ribose, būtų mokyklose — pradžios, gimnazijų ir gal specialijų — istorijos vadovėlių patikrinimo klausimas. Kai kuriose mokyklose istorijos vadovėliai Lietuvos reikalus sutapdina su Lenkijos, ir Lietuva visai pranyksta. Tokiu būdu apie Lietuvą amerikiečiai maža težino arba visai nieko nežino. Kas tokius vadovėlius rašo, sunku pasakyti. Ar tai yra lankų rašytojų įtaka ar paprastų vadovėlių ruošėjų nežinojimas Lietuvos istorijos, sunku pasakyti? Reikalus yra svarbus. Reikėtų imtis iniciatyvos mūsų Mokytojų Sąjungai. Jai lengviau pasiektų susitarti su mokyklų vadovybėmis dėl patikrinimo esamų istorijos vadovėlių mokyklose. Vėliau ji padarytų atitinkamą intervenciją paskirų valstybių švietimo įstaigų vyr. vadovėms. Jei šios pastarosios iškeltai minčiai pritarė, o tuo reikia tikėti, jog jos teisingos istorijos vaizdavimui nebūtų priešingos, tuo atveju reikėtų apirūpinti atitinkamą istorinę medžiagą, kuri nušviestų tikrą Lietuvos istoriją. Lietuvos reikalas istoriniu požiūriu būtų išskirtas iš suliejo su lenkų istorija. Toks Mokytojų Sąjungos darbas kartu padėtų ir Lituanistikos Institutui atsiekti savo tikslo.

A. M-kis

Ar jau

įstojai į

V I L T I E S

draugiją?

AR PAŽISTI
ŠĮ KRAŠTĄ?

Keturių skirtingų krašto sritys

Savo metu šiame skyriuje buvo plačiau apžvelgtos visos 48 JAV valstybės. Šį kartą meskiame žvilgsnį į keturias pagrindines krašto sritis, kurios viena nuo kitos skiriasi ne tik savo fiziniais bruožais, bet ir gyventojų tirstumu, savo istorija, ūkiu, gyvenimu bei kultūros apraiškomis.

Šiomis geografiniais skirtingomis sritimis yra laikomos šios: Šiaurės Rytai — jie tirščiausiai apgyventi, nes vienoje kv. mylijoje gyvena mažiau kaip 220 gyv.; toliau seka Viduriniai Vakarai su 80 gyv. kv. m.; Pietūs (47 gyv. kv. m.) ir Vakarai, turį vos 12 gyv. kv. m.

Didžiausioji tų sričių — Vakarai, su 1,483,322 kv. m., ir mažiausioji — Šiaurės Rytai, kurių plotas turi tik 163,702 kv. m. Jei šioji pastaroji sritis turi vyraujančią pramonę, tai Vid. Vakaruose rasime be pramonės ir žemės ūkį, Pietuose daugiausia žemės ūkį ir Vakaruose be žemės ūkio ir kasyklas.

Šiaurės Rytai daugiau yra žemumų kraštas, tai vad. Atlanto žemuma. Iš kalnų šioje srityje išsiskiria Apalačų kalnai. Tuo vardu pavadinta augstų grandinė nuo Maine valst. ligi Alabamos, nors ne visos tų augstų grandinės priklauso vienai sistemai. Paskirų augstų ramis ne tik šiaurinėje Maine v., bet ir pietuose. Jos pavadintos įvairiais vardais, kaip: Bėltiejai, Žalioji kalnai, Berkshires, Cumberland, Didieji Smoky kalnai ir kt. Baltuosiuose kalnuose Šiaurės Carolinos v. rasime ir augščiausią rytinės srities kalną — Mt. Mitchell, 6,684 p. augščio.

Reikia pastebėti, kad nors šios rytinės sritys sudaro vos 6 nuoš. viso JAV ploto, tačiau jose gyvena apie 28 nuoš. visų krašto gyventojų. Jie gyvena susitelkę tik kairiosiose srityse ir kai kuriose vietose, kaip šiaurinėje Maine daly ir New Yorko v. šiaurės rytuose gyventojų visai nedaug. Pramonės vyrvimą šioje srityje pabrėžia jau tai, kad joje gyvena per 40 nuoš. visų krašto pramonės darbininkų.

Išskyrus didžiulius bituminės anglies išteklis vak. Pensylvanijoje ir antracitą tos pačios valstybės šiaurės rytuose, bendrai paėmus, rytai gamtos turtais nepasižymi. Jau kitoks vaizdas kitoje šio krašto srity —

Vid. Vakaruose. Kai Šiaurės Rytai būdingi savo žemumomis ir jos iškyšančiomis, lyg salomis augstumomis, tai Vid. Vakaruose augstų grandinėse žemumos jau sudaro savotiškas salas. Ploto požiūriu į jas sutilptų visa eilė Europos valstybių, kaip Anglija, Prancūzija, Vokietija, Belgija, Olandija, Danija, Šveicarija, Austrija ir Čekoslovakija, nors gyventojų jose tik 18 nuoš. viso krašto gyventojų. Į šiaurę nuo Ohio ir Mis-souri upių kraštas gausus ežerais, o vandeningos ir navigacijos tinkamos upės bei Didieji Ežerai teikia palankias sąlygas šio krašto pramonės bei žemės ūkio produktams pasiekti ne tik Atlantą ir Meksikos įlanką, bet ir tolimesnius užjūrus.

Palankios sąlygos įgalino šioje srity išvystyti daugiau eks-tensyvų kaip intensyvų ūkį. (Javų įvairumas, darbo pasiūla, lengvai priimanos rinkos), savo mineraliniais turtais sugebėjo lengvai išugdyti savo pramonę. Mašinų bei įvairių įrankių požiūriu, tai labiausiai mechanizuota ūkio sritis visam pasauly. Pramonės atžvilgiu reikia paminėti šios srities pranašumą prieš kitas krašto dalis — tai geležies ir plieno žaliavos gamyba (į pie-

tus nuo Didžiųjų Ežerų), su plieno susijusi pramonė (pasaulinio masto automobilių pramonės centras Detroito) žemės ūkio produktus paruošianti pramonė eksportui į rytines sritis ir užsienius ir kt.

Pietūs fizinio požiūriu išsiskiria į kelias sritis. Jų plotas siekia 30 nuoš. krašto ploto. Paskirose valstybėse rasime visą eilę augstų ir slėnių — iš augstų grandinių pažymėtini Ozark kalnai (į vakarus nuo Mississippio upės), Blue Ridge kalnai ir kt. Dėl mažo lietingumo, švelnių žiemų, ankstyvų pavasarių, šioje srityje labai palankios sąlygos žemės ūkiui. Ne-nuostabu, kad tik 19 nuoš. gyventojų gyvena miestuose. Ligi-siol srityje vyravisi medvilnė. Pastaruoju metu ėmėsi savo gamybos šakas įvairinti. Be medvilnės, išskirtinos gamybos sritys: javai, tabakas, cukrus, ry-žiai, vaisiai. Pastaraisiais laikais, be žemės ūkio, šioji sritis smarkiai pakėlė savo įnašą ir pramonėje. Minėtini geležis ir plienas (labiausiai Didžiamame Apalačų Slėnyje apie Birming-ham, Alabamos v.) miško me-žiaga, baldai, medvilnės teksti-lė ir ypač tabakas (Virginia ir Šiaurės Carolina). Šioje krašto daly rasime ir gausingų žemės turų, kaip anglies išteklis Apa-lačų augstumo, žibalo Texas ir Oklahomoje, varį Tennessee, fos-fatą Floridoje, sulfūrą Louisia-noje, geležį šiaurinėje Alabamoje ar bauksitą Arkansas v.

Vakarai savo topografiniais bruožais dar labiau išsiskiria iš kitų krašto sričių. Čia minėtinos augstumos ir jų tarpe Rocky Mountains kalnai, nesudarą vien-tisos kalnų grandinės, bet ištisą grupę augstų grandinių. Tos augstumos vietomis žymiai ap-sunkina ir transportą.

Į vakarus nuo Rocky kalnų išsidriekęs Didysis Baseinas, o į vakarus nuo šio Sierra Nevada kalnų grandinė, kurioje yra ir augščiausias kontinentalinių J. A.V. kalnas — Mt. Whitney, 14,495 p. augščio, toliau seka Cascados kalnai, Pacifiko augstumos ir kt.

Nors Vakarai savo pločiu su-daro beveik pusę viso krašto, tačiau gyventojų tirstumu jie atsilieka nuo kitų sričių. Gyven-tojai daugiausia telkiasi labiau drėgnose žemumose, šiaurės va-karų srityje ties Ram. Vandeny-nu, iriguotose plotuose ir ka-syklų rajonuose.

Be žemės ūkio, pramonėje vy-raujančią vietą užima pakavimas bei paruošimas vaisių, daržovių, žuvų, miltų, išsiskiria ir filmų (Hollywood centras Los Ange-les užmiestyje) bei aviacijos pramonė, ypač išaugusi pasta-ruoju metu.

Visumoje tai turtingas savo žemės turtais kraštas. Anglies ištekliai rasti Colorado, Naujo-sios Meksikos, Utah, Wyoming, Montana, Washington ir Orego-valstybėse, gi naftos laukai pie-tinėje Kalifornijoje ir Wyomin-gue. Geležies rūda, varis, cinkas, auksas, sidabras, platina, nikelis taip pat telkia nemažas ga-limybes pramonei, pagaliau Va-karų natūralinių turų eksploata-ciją dar žymiai pakelia srities šiaurėje esą miškai ir jūros žuvininkystė.

Parengė V. Al.

V. Beliajaus

THE DANCE OF LIETUVA

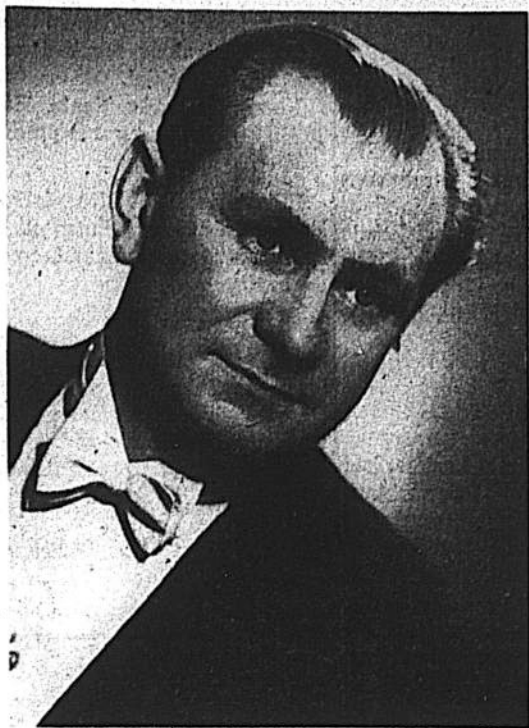
64 lietuvių tautiniai šokiai bei žaidimai

Užsakymus ir pinigų siųsti DIRVOS redakcijai

Kaina — \$5.

Prašom, prašom paklaudyti...

Mykolui Konst. Čiurlioniui pagerbti koncertas

Čiurlionio ansamblio dirigentas Alf. Mikulskis

Ne dažnai Clevelando lietuvių kolonija turi tokią šventę, kokia įvyks šį šeštadienį. Tai bus dvigubas egzaminas: ansamblis, susidedas iš dirbančiųjų fabrikuose ir moksleivijos, aukodamas savo brangų laisvalaikį, pasirodys visu savo pajėgumu, o Clevelando lietuvių kolonija pasakys kiek ji yra gyva ir jautri, kiek ji brangina ansamblį ir savo tautos kultūrą.

Čiurlionio ansamblio didžiajame koncerte dalyvauja žymūs solistai — Metropolitan operos

Metropolitan operos solistas A. Brazis

baritonas Algirdas Brazis, šį daugiau dėmesio kreipti į operos solistę sopraną Juzę Krištolaitytę. Toks programos praplėtimas, ansamblio bendradarbiavimas su solistais yra tik sveikintinas.

Nepriklausomoje Lietuvoje, apsvaigę laisve, buvome pasine-

vjenas pasaulinių kompozitorių kūrinys dvelkia jų autorių kraštų tautine dvasia. Pavyzdžiui: klausydami Verdi operos Traviatos žavingos muzikos, mes kaip ir nepastebime, kad tos operos turinys vaizduoja Garibaldi laukų Italijos ir italų pabėgėlių būklę: žiūrėdami Smetanos operos Parduotosios Nuotakos spektaklį, mes grožimės čekų liaudies dainomis, tautiniais šokiais ir papročiais. Panašiai yra ir su visomis kitomis operomis: Tanhauseriu, Minion, Pakalne, Aida, Demonu, Sevilijos Kirpėju ir t.t.

Žiūrėkime į savo tautos meną kaip į muzikalią, kūrybingą ir dainuojančią tautos savaimingą ir aukšto lygio kultūrinį pasireiškimą. Savo kultūrinėmis vertybėmis mes galime drąsiai rungtyniauti su kitomis dainuo-

Operos solistė Juzė Krištolaitytė

jančiomis tautomis. Mūsų Nemuną ir tėvynę apdainuojančios dainos, kaip "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka", "Op, op, kas ten?" ir kt., žavi mus ir kitataučius ne mažiau, kaip Italijos žydrosios padangės svajingos dainos, kaip Dunojų ir Rheiną glamonėjančios melodijos.

Čiurlionio ansamblis nedainuoja ištisų operų ar jų ištraukų, bet jis dainuoja perlinius lietuvių liaudies ir mūsų kompozitorių kūrinius, kurie gal būt geriausiai išreiškia mūsų tautos gilią ir kūrybingą sielą ir jos buitį.

Stengdamasis parodyti kuo muzikališkiausią išpildymą, ansamblis tariasi geriausiai reprezentuojantis lietuvių tautos kultūrą. Jausdamas plačiosios lietuvių visuomenės pagarbą ir paramą, kitataučių susižavėjimą, ansamblis daugiau pasišvenčia,

Brocktonas vėl pirmąja

Pernai Brocktono lietuvių buvo vienintelė lietuvių kolonija, kuri surinko Lietuvos laisvinimo reikalams pinigų daugiau, negu ALT jai buvo paskyrusi. O nustatytoji jai suma buvo ne tik ne permaža, bet dargi aiškiai perdidelė. 1,500 dol. kvota gero kai prašoko šios kolonijos gyventojų skaičių ir jų pajėgumą, bet ji perviršyta, sudarant dol. 1,552. Savo įnašu Lietuvos laisvinimo reikalams ji užėmė šeštąją vietą. Už ją daugiau surinko tik Chicago, Detroit, Cleveland, Waterbury ir Boston.

Šiais metais brocktoniečiai vėl pirmąja naujo vajeus akcijoje. Paskirtoji 1,500 dol. kvota čia jau surinkta ir perviršyta. Nepriklausomybės minėjimo proga Brocktono Lietuvių Taryba surinkė \$1,429.42, kurių 1,250 dol. pasiūsta Amerikos Lietuvių Tarybai. Šalia to, vietos parapija ir katalikų federacijos skyrius atskirame minėjime surinko \$256.30, o vėliau dar gavo iš Kazimiero klubo \$25 Lietuvos laisvinimo reikalams. Kaip pranešė parapijos biuletenis, šie pinigai persiūsti Katalikų Federacijos Centrai, prašant panaudoti Lietuvos reikalams. Reikia manyti, kad bent aplinkiniams keliais jie pasieks ALT ar VLIK. Tuo būdu naujo vajeus pagrindu iš šios kolonijos jau išsiūsta dol. 1,531.30. O tai sudaro 102,2%.

Kaip pernai, taip ir šiemet vajeus išnešė savo pečiai Brocktono Lietuvių Taryba, kurioje stipriai reikšiasji tremtiniai. Jau trečius metus skirdami Lietuvos laisvinimo reikalams dienos uždarbį, tremtiniai vien savo tarpe atskirai surinko \$632.25, o minėjimuose suaukojo dar \$132. Taigi, vien tremtiniai sudarė savo aukomis daugiau, negu pusę paskirtos kvotos. O tų tremtinių su vaikais ir nedarbingais seneliais yra tik apie 350! Iš kitų stambesnių aukotojų pažymėti: LT Sandaros 24-toji kuopa, kuri paskyrė \$100 iš kasos, o \$109 surinko savo narių tarpe. Toliau eina Lietuvių Bakūze su \$100 auka, Skeet klubas su \$25 auka, Franklin klubas su \$13 auka ir SLA 17-toji kuopa su \$10 auka. Profesionalai ir biznierių stambesnėmis aukomis nepasireiškė. Per visus profesionalus ir biznierių tesurinkta \$70. Iš biznierių stambiausiomis aukomis pasirodė M. Valentukėvičius ir K. Jurgeliūnas, kurie auکوjo po \$11.

dirba, kyla ir atečiai daug žada.

Grįžtant prie temos, kviesdamas visus gausiai užpildyti didžiulę (apie 1400 vietų) WHK teatro salę šį šeštadienį, norėčiau baigti poeto kun. Aleknavičiaus žodžiais:

Prašom, prašom paklaudyti, Ką mes norim pasakyti... Ed. Karnėnas

Vajeus sąlygos šiais metais buvo sunkesnės, negu pernai. VLIK skersavimas į mūsų diplomatus ir pasiektu su jais susitarimo nepatvirtinimas, šimūčio ir Grigaičio privačių telegramų apmokėjimas suaukotomis lėšomis, vietos klebono kiršinimo akcija, veikė neigiamai. Bet patriotizmas ir reikalo supratimas nugalėjo visas įtakas. Gal tik Franklin ir Kazimiero klubus sulaikė klebono kiršinimas nuo stambesnių aukų paskyrimo. Iš šių patriotiškos nuotaikos klubų buvo tikėtasi nemažesnių aukų kaip pernai, kada kiekvienas jų paskyrė po \$100.

Dviejų metų vajai parodė, kad ir mažose kolonijose galimi dideli dalykai jei tik yra žmonių, kurie nesibaido darbo ir tautos reikalus stato aukščiausiai už visus kitus reikalius, atskirų asmenų ar grupių klaidas ir smulkias ambicijas.

Iš šios kolonijos žiūrint, nesuprantama, kaip galėjo atsitikti, kad praėjusiais metais iš numatytos sumos \$100,000 sumos Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta tik \$43,751.84, kas sudaro vos 43,75%. Vargiai kitoje kolonijoje yra tokios sunkios veikimo sąlygos, kaip šioje, bet vis dėlto kai ką galima padaryti ir čia. Tad kas ir kuo kalta, kad pernai Amerikos lietuvių nesudėjo net pusės tos sumos, kuri skambiu mobilizacinio vajeus vardu buvo užsimota Lietuvos reikalams sudaryti?

Iš New Yorko

Newyorkiečiai kultūriniai kukliame pobūvyje, balandžio 12 d. New Yorker viešbutyje, pagerbė Algirdą Brazilį, užbaigusi savo pirmąjį dainavimo sezoną Metropolitan operos pastatymuose New Yorko. Netrukus jis dalyvau operos gastrolėse po visą Ameriką ir New Yorkan tęsugrįs tikrai šį rudenį. Iš sveitintųjų dalyvavo keletas dainininkų ir Algirdo Brazilio dainavimo mokytojas Onufrei, kuris jį parengė jo pirmiesiems pasirodymams Chicago City Opera ir San Carlo operoje. Ir šiuo metu dainininkas dirba su šiuo savo mokytoju.

Aleksui Mrozinskui akompanuojant, Al. Brazilis padainavo dvi operos arijas ir keletą kitų dainų. Po to dainininkas visiems nuosirdžiai padėkojo už surengtas išleistuves. Svečių tarpe matėsi dainininkų, rašytojų, dailininkų, visuomenės veikėjų ir artimiausių A. Brazilio bičiulių lietuvių ir amerikiečių.

Prisidėk

prie VILTIES — spaudos ir radio bendrovės rėmimo.

DETROITAS ATSIŠVEIKINA SU S. ČIURLIONYTE - DOUVAN

Kovo 30 d. vietos Tautinės Sąjungos skyrius surengė Dr. Sims namuose išleistuvių pokylį išvykstančiai į Kaliforniją aktyviai skyrė narei ir visuomenininkei Stefanijai Čiurlionytei-Douvan pagerbti. Buvo pasakyta gražių minčių, įteikta dovanų ir palinkėta daug gražių dienų saulėje Kalifornijoje.

Būdamą vos trylikos metų S. Čiurlionytė atvyko į Ameriką iš aplenkėjusio Džukijos miestelio, beveik nemokėdama lietuviškai. Ir, kai daugelis mūsų tautiečių spėjo čia savo gimtąją kalbą pamiršti, jos gražia lietuvių kalba šiandiena galima tik pasigerėti!

Vos spėjusi naujame krašte įsikurti, S. Čiurlionytė-Douvan skuba įeškoti mokslo į Valparaiso universitetą, davusį Amerikos lietuvių visuomenei daug šviežulių. Po to seka darbas medicinos, socialinėje srityje, labdarystėse įstaigose, kol prieš 26 metus atvyksta į Detroitą ir čia visą laiką išdirba moterų policijoje, eidama inspektorės pareigas. Šiuo metu ji iš minėtos tarnybos išeina į pensiją.

Nežiūrint sunkaus ir atsakingo darbo, ji randa laiko ir lietuviškai veiklai. Lietuvių studentų organizacija, Lietuvos Nepriklausomybės peticija, Balfas, Liefuvių Vaduoti Sąjunga, A.L.B. Radio klubas, prez. Smetonos sutikimas Detroito, karo pasko-

los lakštų platinimas, Amerikos Liet. Tautinė Sąjunga — vis tai aktyvaus jos darbo sritys.

S. Čiurlionytė, kilusi iš garšios menininkų šeimos, uoliai domisi ir lietuvių kultūros reikalais. Prieš porą mėnesių jos lėšomis išleistas komp. V. Jakubėno muzikos kūrinys.

1935 metais Douvan aplankė beveik visą Europą, dalyvaudama ir Kaune įvykusiame Pasaulio Lietuvių Seime.

Amerikos Liet. Tautinės Sąjungos 4 skyrius linki savo išvykstančiai narei ir ilgametei Dirvos skaitytojai ir ten įsijungti į lietuviybės darbą.

CHICAGOS VAIKŲ TEATRAS

Chicago Lietuvių Vaikų Teatras gegužės 3 ir 17 d. stato V. Frankienės parašytą 4 v. pasaką "Karalaitė Teisutė". Režisuoja aktorius Antanas Rūkas. Šokius ir muziką šiam pastatymui ruošia Aldonas Valeišaitis ir Liucijos Grigaliūnaitės-Lazauskienės MODERNAUS SOKIO STUDIJA. Šokius pianino muzika palydi Manigirdas Motekaitis. Dekoracijas gamina dail. Adomas Varnas. Vaidinimai vyks HAMILTON PARK auditorijos teatrinėje salėje, W. 72 St. ir So. Normal Ave., 7 val. v.

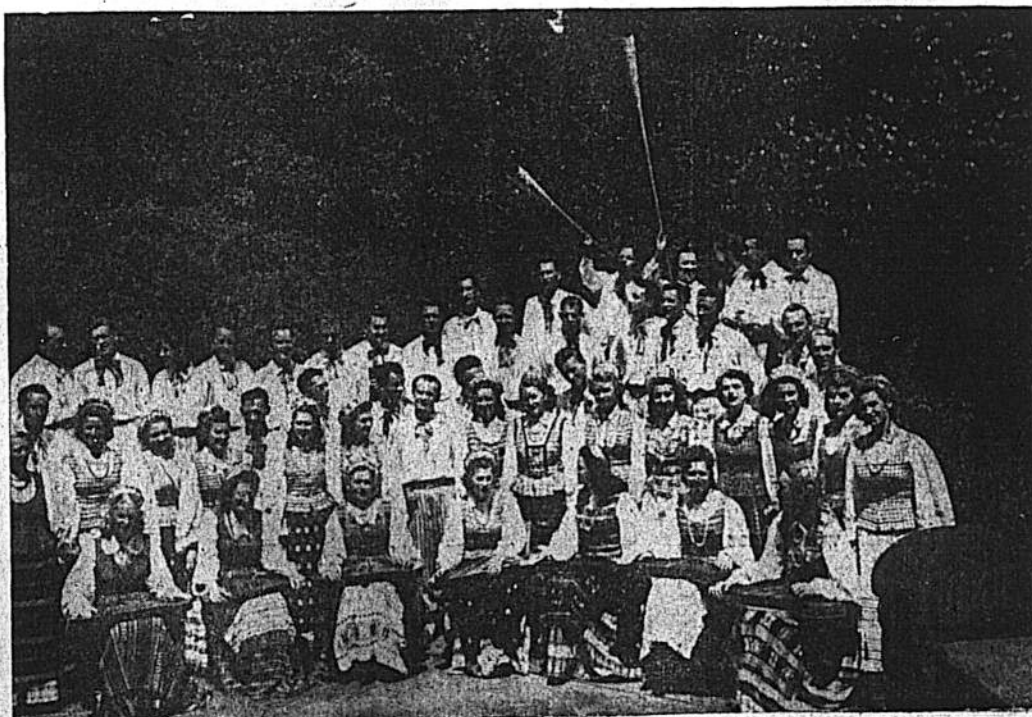
Čiurlionytė - Douvan

TUOJ ĮSIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	Nemunas
Mykolaitis - Putinas \$4.00	St. Kolupaila 2.50
Altoriai šešely	Our Country Lithuania 5.00
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	V. Augustinas 1.20
Balutis	Princas ir elgeta 1.20
J. Kukanauza 2.00	Mark Twain 1.20
Baltaragio malūnas	Pirmas rūpestis 2.00
K. Boruta 2.50	Jurgis Jankus 2.00
Dulkės raudonam saulei	Pragaro pašvaistės 3.50
V. Ramonas 3.00	V. Alantas 3.50
Darius ir Girėnas	Partizanai už gelež. uždangos 2.50
Jurgėla 1.50	Daumantas 2.50
Debesys plaukia pažemiu	Pietų vėjelis 1.60
A. Baronas 2.50	Vytė Nemunėlis 1.60
Didžiosios atgalios	Ramybė man 0.80
R. Spalis 3.50	J. Kėkštas 0.80
Gintaro pasakas	Raguos malūnininkas 0.25
Teta Rūta 0.35	V. Tamulaitis 0.25
Gintariniai vartai	San Michal knyga 2.50
N. Mazalaitė 2.00	Axel Munthe 2.50
Kazimieras Sapieha	Sventieji akmenys 2.00
B. Sruoga 2.50	Faustas Kirša 2.00
Kuprelis	Tėvų pasakas 1.90
Ignas Seinius 2.00	A. Giedrius 1.90
Lietuviškos pasakas	Tautosaka apie dangų 0.60
J. Balys 2.50	Tautosakos Lobynas 3.00
Mėnuo vadinamas medaus	J. Balys 3.00
N. Mazalaitė 2.50	Vieneri metai ir viena savaitė 1.50
Meškiukas Rudnosukas	B. Gaidžiūnas 1.50
Vytė Nemunėlis 2.00	Valentina 2.00
Motulė paviliojo	A. Vaičiulaitis 2.00
Lazdynų Pelėda 0.60	ir daug kitų

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite:

DIRVA,
6820 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio

Čiurlionio ansamblio dalyviai

TAUPYTI GALITE IR LAIŠKAIS!
TAUPYKITE PAS SAVUS!
STANDARD FEDERAL
STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA
AMERIKOJE MOKA AUKŠTĄ DIVIDENDĄ
TURITAS per \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS " \$ 3,000,000
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas • Telef. Virginia 7-1141
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4 val. po pietų,
ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro,
trečiadieniai uždaryta.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAS GI DEDASI?

Kai Romos imperija prieš 1500 metų sužugo, vargu ten buvo prieita tokio vidaus su-
glerimo, grobisavimų, valstybės
pinigų cirkuliacijos, ko dabar pri-
ėjo Amerika.

Paskiausias Trumano admini-
stracijoje skandalas yra kai Tei-
singumo Departamento sekretori-
us, Valstybės Prokuroras Mc-
Grath ismetė Trumano jam pri-
skirtą padėjėją, Newbold Mor-
ris, kuris turėjo pravesti valdi-
ninkų eilės suktų, kyšininkų
tyrinėjimą. Morris savo darbą pradėjo
nuo savo viršininko! McGrath
yra įtartinai pasidariusiu milio-
nierių valdyskos tarnybos...

Be to tas Morris buvo įsivė-
lęs New York'e į komunistų fron-
to organizacijų rėmimą, ir pasi-
pinigavimą valdžios laivų pirkimo
transakcijoje.

Kai tik Morris buvo atstaty-
tas, dėl jo McGrath susikirto su
prezidentu, ir to pasekmėje pats
McGrath, kurio pareigos buvo
nusikaltimus sekti, išėjo iš ka-
bineto. Kongreso komisija šau-
kia jį tardymams.

Trumanas tuoj paskyrė Vals-
tybės Prokurorą James P. Mc-
Granery. federalį teisėją, iš Phi-
ladelphijos, taip pat airį, ir be
abejo, kataliką, nes kabinete vi-
są bandoma turėti vienas katali-
kas, katalikų patenkinimui.

Vos pasklido žinia apie Tei-
singumo Departamento sekretori-
aus paskyrimą, spauda išskėlė,
kad McGrath buvo Valstybės
Prokuroro padėjėju tuo metu,
kai buvo iškilęs pirmutinis ko-
munistiškos išdavystės skanda-
las prieš Sovietų agentus ir jų
globėjus, sąryšyje su paruošimu
Kinijai atiduoti komunistams.
Karo metu čia buvo leidžiamas
žurnalas "Amerasia". Kremliaus
politikos pravedimui Azijos klau-
simu. Tada, 1945 metais, Ame-
rasijos redakcijoje buvo surasta
apie 500 iš State Departamento
vogtų dokumentų. Buvo suimta
toje redakcijoje šeši Sovietų
draugai, tačiau visus juos Mc-
Granery pasirūpinęs išleisti, pri-
kalbėjęs tik to žurnalo redak-
torių prisiminti kaltę. Jis buvo
paleistas tik už \$2,500.

Vieną ten pat suimta sovietų
draugą, Service, po to Acheson,
tapęs Valstybės Sekretoriumi,
tuoj paauskino, pavesdamas
jam Tolimų Rytų personalo rei-
kalų vedėjo pareigas; tas pa-
sitarnavo toliau varyti Azijos ir
Kinijos ir Sovietų globų stumi-
mui, kas buvo atlikta bendrai su
dabar vėl tarmu prof. Latti-
more, Pacifico santykių institu-
to vedėju. Tas Service tik dabar,
pripažintas pavojingą valstybės
saugumui, ir iš jam State Depar-
tamento pavestų pareigų buvo
atleistas.

Kadangi Senatas tvirtina pre-
zidento paskiriamus kabineto
viršininkus, Senatas ėmėsi tar-
dyti naują Valstybės Prokurorą
ir, išrodo, jis negreitai galės sa-
vo pareigas pradėti.

Atitiko Kremliaus planui

Komunistų planas po Rosevel-
to rasti Amerikai Stalinga sutu-
po su visais tais dideliais Krem-
liaus planais, kuriuos vieni gud-
riai, kiti apkvaistinti valdžios
pareigūnai Washington'e vykdė.
Tą sutarė Rooseveltas staigi
mirtis ir karo greities pasiai-
škinimas, negu komunistai skai-
čiavo.

Dabar, vargu rasti aukštųjų
valdžios žmonių tarpe asmenį,
kuris ne būtų susitęsęs komunis-
tiškai, kurių vieni buvo tie-
sioginiai išdavikai, kaip Hiss ir
eile kitų, kiti tarnavo jų globė-
jais ir gynėjais, leidusiais jiems
lengvai šalies išdavimo darbą
stumti pirmyn.

Kai pradėta plačiau skelbti
Illinois gubernatoriaus Steven-

sono vardas kandidatu Demo-
kratų partijai į prezidentus, pa-
sirodė, kad ir jis yra įsivėlęs:
Stevenson turėjo žymią vietą
Trumano administracijoje Was-
hington'e, ir jis buvo vienas iš
keliasdešimt augstų valdininkų,
kuris užtarė, ir Kongrese ir tei-
sme liudijo, kad Hiss nėra komu-
nistas, ar pro-sovietininkas, nors
jis buvo sugautas su daugeliu iš
State Departamento vogtų do-
kumentų, skirtų perdavimui
slaptam Sovietų atstovui New
York'e.

Kombinacija su žydais

Kai 1944 metais Rooseveltas
kandidatavo ketvirtam terminui,
rinkimų laimėjimui grėsė pavojus.
Jis turėjo pažadėti žydams
remti Izraelio pripažinimą, ir bu-
vo išrinktas. Trumanas, 1948
metais, turėjo pripažinti žydams
Izraelio pripažinimą, ir jo nori
gauti žydų balsus, ir Trumanas,
nors išrodė nebus išrinktas, pa-
siliko prezidentu.

Izraelio pripažinimui labai
priešinosi tuometinis pirmutinis
Krašto saugumo sekretorius Jame-
s Forrestal, kuris skaitėsi ta-
da su Arabų Sąjungos grasini-
mais, kad arabų pasaulis suklis
prieš Angliją ir Ameriką, jei Iz-
raelis bus pripažintas nepriklau-
soma žydų valst., kas ir įvyko.
Bet kadangi Forrestal'o ir eilės
kitų rimčiau į dalyką žiūrinčių
amerikiečių būrelis tokia pažiū-
ra kenkė Trumano politikai, De-
mokratų mašina pasistengė For-
restal nubauti. Forrestal nete-
ko savo vietos, buvo įtartas val-
stybės mokesčių slėpime (nors
tuo metu Trumano paskirti mo-
kesčių rinkėjai visus didžiulius
mokesčių suklus paluosuoda-
vo) ir susirgęs nervų suirimu,
Forrestal nusižudė iššokdamas
per langą iš ligoninės 1949 me-
tais.

Panašiu būdu stengtasi ir Gen.
MacArthur užčiaupti, kai tik
jis buvo Trumano atstatytas ir
grįžo Amerikon, greitomis buvo
išleista knyga, kurioje buvo ban-
doma jam primesti visokius
kaltinimus, karo metu padarytos
klaidos Pacifike, nors tos klai-
dos ar trūkumai nuo jo nepri-
klausė. Bet ši knyga sudilo be
jokios reikšmės.

PAŽVELGUS PRAEITIN

1894, bal. 4 — Plymouth, Pa.
pasirodė naujas laikraštis, "Val-
tis Devyniolikto Amžiaus", kun.
A. Burbos leidžiamas ir redagu-
jamas, kovai prieš "šliuhtar-
nius". "Valtis" sustojo čia
bal. 17, 1895 m.

1896, bal. 7 — Rašoma, kad
Amerikoje jau esą apie 300,000
lietuvių.

1898, bal. 6 — Nustojo eiti
kunigų laikraštis "Pasaulė".

1900, bal. m. — Waterbury,
Conn. nustojo eiti "Bažnyčios
Tarnas".

1902, bal. 1 — Inteligentų bū-
relis įsteigė "Aušrą", organiza-
ciją rinkti aukas ir šelpti užsie-
niuose mokslus einančius lietu-
vius. Pradžioje jai vadovavo Dr.
J. Šliupas, redaktorius Šernas,
Dr. Graičūnas.

1915, bal. 5 — Wilkes-Barre,
Pa., išsprogdinta kun. Kudirkos
klebonija. Suimtas lietuvis Mi-
kas Petronis, reikalavęs ir ne-
gavęs iš klebono pinigų. Jis nu-
teistas 30 metų kalėjimo.

1921, bal. 2 — Sugrįžo iš Lie-
tuvos Kongresmanas W. Chan-
ler, Amerikos lietuvių samdytas
advokatas dirbti Lietuvos nepri-
klausomybės pripažinimo reika-
lais. Kartu atvyko kun. I. Česai-
tis užimti kun. Bučio vietą
"Draugo" redakcijoje.

1921, bal. 5 — Atvyko iš Lie-
tuvos kun. P. Klika rinkti aukų
(tas kunigas paskiau pabėgo pas
lenkus).

Mūsų spaudos apžvalga

KAS KĄ ERZINA?

"Paskutiniame VLIKo posė-
dyje buvęs taip pat priimtas El-
to statutas. Kaip šnekama, lai-
kinai jį išimta iš Inf. Tarnybos
Valdytojo (p. T. Šidickio) žinio-
s ir VLIKo nutarimu pavesta VT
Pirmininko priežiūrai. Paskiau-
siai Elta buvo paskelbusi kai
kurių netikslų žinių, pvz., kad ir
apie Vliko nutarimą "jo pirmi-
ninkui rištis su min. S. Lozorai-
čiu ir kviešti jį į bendradarbiavimą,
laikantis Reutlingeno susitarimų",
kai iš tikro tokio VLIK
nutarimo nebuvo. Tiesa, tuo rei-
kalu buvo tartasi ir Pirmininkui
duoti reikalingi įgaliojimai, bet
apie Reutlingeno susitarimus jo-
kio VLIKo nutarimo nebuvo pa-
daryta. Apskritai, nė vieno ma-
noma, kad Eltoje reikėtų vengti
viso to, kas galėtų erzinti kitas
VLIKo grupes, o pozityviai ver-
tinti kiekvieną lietuvių žygį Lie-
tuvos laisvinimo darbe". (Dar-
bininkas, Nr. 27).

Kai Elta buvo redaguojama
katalikų srovės žmonių, tai joį,
išskyrus tos srovės žmonių ta-
riamų žygių ir įvairių kelionių
į Romą aprašymų, sunku buvo
ką nors užtikti ir tai reikėjo
laikyti, anot Darbininko, po-
zityviu kiekvieno lietuvių žygio
vertinimu.

Kai dabar Eltoje buvo duoda-
ma daugiau žinių ir iš kitų gru-
pių veiklos, tai ji jau pasidarė
erzinanti. Ir suprask dabar, kas
ką erzina?...

Penki įvairių srovių atstovai,
tvirtinant protokolą pasisakė,
kad buvo nutarta taip, kaip El-
toje paskelbta. Tik penki katali-
kai, atstovaujant vieną partiją, pa-
sisakė, kad taip nebuvo. Ir tą
savo nuomonę tuoj paskelbė Dar-
bininke ir Drauge, apkaltindami
T. Šidickį tą nutarimą redagavus.
Atseit, penki politinių
grupių atstovai klido, o penki
krikščionys demokratai buvo
teisūs... Tai tokia konsolidaci-
ja vykdoma Vlike!

"SPAUDOS BANDITAI" IR PAVELUOTOS REDAKTORIAUS APSIZIŪRĖJIMAS

Viktoras Biržiška Naujienose,
Nr. 78, paskelbė str. "Spaudos
banditai" pasisakydamas prieš
slapyvardžius pasislėpusius as-
menis, kurie klastoja faktus,
šmeižia ir vartoja grubią po-
lemikos toną. Taip pat tai "ban-
ditių" kategorijai profesorius pri-
skyrė ir plagiatorius. Str. pa-
ilustravo pavyzdžiais, prisimin-
damas J. Kėdainio (slapyvardis
V. G.) savo laiku Naujienose
spausdinamus dr. K. Griniaus
atsiminimus, kurie sukėlė daug
įtarimų.

Viktoras Biržiška savo str.
laigia šiais žodžiais:

"Tamsos riterių" iš pasakų
puolomoms aukoms belieka vie-
nintelis garbingas apsigynimo
kelias: visai nereaguoti į spau-
dos banditų puolimus ir juos ig-
noruoti, nesuteikiant jiems gar-
bės su panašiais tipais polemiz-
uoti. Bet ir ši priemonė nebe-
bus reikalinga, jei gerb. p. re-
daktoriai pagaliam susipras į
kiekvieną tokių banditų rašinį,
pasirašytą slapyvardžiu ar ini-
cialais, paprasčiausiu būdu iš-
mes, ir redakcijos krepšį, iš kurio
toks kūrinyms pateks į tinkam-
iausią jam vietą — sąslavyną.
Tatai tik išeis į sveikatą ir mū-
šų spaudai ir skaitančiai ją mū-
šų visuomenei. Quousque tan-
dem? (Naujienos, Nr. 78).

Esmėje Viktoras Biržiška tei-
sus, išskeldamas šiuos mūsų
spaudos nenormalumus, bet, at-
rodo, jiems pavadinti galima bu-
vo parinkti kitą vardą, nes žo-
dis "banditai" šiaip ar taip nėra
švelnios polemikos tonas, ku-
rio ir pats str. autorius pasi-
genda...

Tačiau... sekancijame Naujie-
nų numeryje redaktorius skelbia
tokį pareiškimą:

"Vakar buvo atspausdintas
"Naujienu" penktajame pusla-
pyje straipsnis "Spaudos bandi-
tai", po kurio pasirašo Viktoras
Biržiška. Per klaidą jisai buvo
idėtas (Mano pabr. V. G.) be
Redakcijos prierašo, paneigian-
čio Biržiškos priekalštus P. Kė-
dainiui, — kas turėjo būti mažų
mažiausia padaryta neteisingai
puolamam dienraščio bendradar-
biui apginti.

Kartu su tuo prierašu norėta
dar įdėti ir vieno autoritetingo
asmens pareiškimą, patvirtinan-
tį P. Kėdainio užrašytą Dr. Ka-
zio Griniaus atsiminimų identiškumą.
To pareiškimą laukiant,
pats prierašas, deja, pasiliko ne-
pildytas prie Biržiškos straips-
nio. Straipsnį įdėjus be jokių
pastabų, tapo padaryta didelė ir
visai neužpelnęta skriauda. P.
Kėdainiui, nuosirdžiam spaudos
darbininkui ir velionies Dr. Gri-
niaus gerbėjui. Įžūlus Viktoro
Biržiškos puolimas prieš jį yra
nieku nepateisinamas... (Nau-
jienos, Nr. 79).

Atrodo, prie to Naujienu re-
daktoriaus pareiškimą platesni
komentarai nereikalingi. Keistas
ir pavėluotas "neapsižiūrėji-
mas", bet dar keistesnis pats pa-
reiskimas...

PARAMA DIPLOMATAMS

"Atrodo negincijama, kad pa-
sauliniam konfliktui artėjant ir
Lietuvos Respublikos išlaisvini-

mui aktualėjant sunku pasiten-
kinti dabartiniu Lietuvos diplo-
matiniu atstovavimu, bet reik-
tų jį labai sustiprinti, paremti.
Suprantama, kad ne kiekviena
parama yra tikrai naudinga. Pa-
rama turi būti tikra, nekenkian-
ti dabartinei atstovybių veiklai... (P. Rašimas. Neprikl.
Lietuva, Nr. 14).

Mes žinome, kad Lietuvos diplo-
matinis atstovavimas ne visur
gerai funkcionuoja, bet dar blogiau,
kad daug kas, vieton teikti
diplomatiniui darbui paramos,
visa laiką stengiasi "juridiniiais
kablūkiais" mažinti mūsų diplo-
matų autoritetą ir trukdyti jų
darbą.

NEDARYKIME IS JAUNIMO ROBOTŲ...

"Be vyresniųjų tautos mūsų
sportuojantis jaunimas kas kart
labiau ims žengti susiskaldymo
šunkeliais, kurių pėdsakus jau
dabar galima įžiūrėti kai kurių
partinių ir ideologinių veikėjų
pastangose, besikėsiančiose už-
krauti mūsų jaunomenei savo
ideologijos šešėlius ir tuo būdu
iš sveikatai, lietuviškoje dvasio-
je bręstančio jaunimo padaryti
partinius bei ideologinius robo-
tus. Argi neužtenka to, kad mū-
šų partiniai ir ideologiniai dig-
nitoriai keldami savo vienmin-
čius į padanges, stengiasi kitaip
manančius sumurdyti niekinimo
baloje. Argi neužtenka tų vy-

resniosios kartos srovių atsto-
vų peštinių prie mūsų tėviškes
priešo deginamo ir barbariškiu-
siais priemonėmis naikinamo
namo? Argi negana to? Jeigu į
tą peštinių makalynę įtrauksime
ir mūsų jaunimą — lietuviškas
reikalas bus baigtas daug grei-
čiau, negu trokšta mūsų visų
bendras priešas." (J. Jašinskas.
Naujienos, Nr. 80).

KELIAS Į PRISIKĖLIMĄ

"Jei tu nesidžiaugsi apgaulia,
ramybe ir kankinies, nesuradęs
vidaus ramybės, tave galiu šian-
dien sveikinti. Tu jau esi kelyje
į prisikėlimą ir vieną dieną tau
prasivers tikras džiaugsmas".
(Stasys Vla. Darbininkas, Nr.
27).

VOX POPULI...

"Todėl, jeigu mes norime, kad
VLIKas atsikeltų iš paralyžiaus
patalo, ir taptų veiksmingas,
mes galime suvaidinti didžiausio
chirurgo vaidmenį ir prikelti iš
paralyžiaus patalo suparalyžu-
tą. Ir mes jį turime suvaidinti.
Ir mūsų balso turi klausyti vi-
sos mūsų valdžios.

Todėl gerai žinokime, kad vis-
kas yra mūsų pačių rankose. Ir
jeigu tas paralyžius dar tęsiasi,
tai visų pirma kaltinkime patys
save. Mes ligiol dar nesame pa-
kankamai pareiškę savo teisėtos
valios, kad jos klausytų mūsų
valios vykdytojai. Jeigu mes są-
moningai žmonės, mes turime ras-
ti būdų ir priemonių savo valiai
pareikšti. Tai yra rimtas klau-

KONCERTAS WATERBURY

Balandžio mėn 20 d. Water-
bury Tautinės Sąjungos skyrius
rengia įdomų koncertą.

Koncerto programą išpildys
Lietuvos operos solistė Vincė
Jonuškaitė, dramos aktorius Vi-
talis Zukauskas ir Aitvarų kvar-
tetas. Pasibaigus meninei pro-
gramai bus šokiai.

Koncertas įvyks Venta Hall,
103 Green St. Koncerto pradžia
2:30 val. p. pietų.

Bilietai po \$1.50. Lituanistikos
kursų mokiniams įėjimas nemo-
kamas. Kitiems moksleiviams po
50 centų.

simas ir jis turėtų būti rimtai
išspręstas. Taigi, jeigu jau ruo-
šiama Veiksnių Konferencija, ji
turi išklausyti ne vien "atrink-
tųjų", bet visų lietuvių balso..."
(J. Kardelis. Neprikl. Lietuva,
Nr. 14).

Vyt. Gedrimas

Seniausias ir gražiausias ilius
truotas lietuviškos minties žur-
nalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovana!

6755 So. Western Ave

Chicago 36, Ill.

Empties in 2 Seconds!

Sensational New UNIVERSAL

Jet 99

NEW SUPER-TYPE VACUUM CLEANER.

Model VC 6710

Naturally NO DUST BAG TO EMPTY!

Cleans Rugs Better, Faster, Easier, With Air Alone!

Exclusive Jet 99 Rug Nozzle with Floating Brush gets all surface dirt, lint, hair the first time over the rug. Saves wear... saves time.

Jet Power Gets More Dirt!

Cleans everything better, faster, easier!

The powerful Jet 99 motor creates a super-suction... half-a-million cubic inches of air a minute... gets all the dirt the first time.

Follows You As You Clean!

Here's "Room-Easy" Cleaning!

The Jet 99 never gets in your way, pivots as you turn, slides from room to room. Balanced for easy carrying. Won't tip off stairs.

1 Just Press the Button

2 And Throw Away the Paper Bag!

NO DUST BAGS, NO CANS, NO FILTERS TO EMPTY!

Nothing to take apart, no heavy motor to remove, it's the easiest cleaner in the world to empty.

New Serva-tools with 99 uses for complete home cleaning

A special tool for every floor to ceiling cleaning task. Scratch-proof, mar-proof, they're easily attached to steel wands.

America's Most Complete Line of Home Cleaning Equipment

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

Clevelande ir apylinkėse

CLEVELANDE LANKOSI ŽVEJAI

Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius, kuris rūpinasi žvejų kvietimu į Clevelandą ir jų prakalbų suorganizavimu, deka, iki šio laiko mums nepranešė kurtos prakalbos ir kurią valandą įvyks. Tik Cleveland News buvo įdėtas pranešimas, kad prakalbos įvyks 7 val. Addison Junior High School. Prieš išleidžiant laikraštį dar tebėrė pasitarimai kurią valandą tos prakalbos turi prasidėti. Galia, kad toks svarbus pranešimas organizuojamas, o negalima dėl organizatorių kaitaliojimo datos pranešti, kada gi jis iš tikrųjų įvyks.

Mes patariame Clevelandiečiams klausytis šio penktadienio lietuviško radijo pusvalandžio. Gal tada jau bus pranešta tiksus laikas ir vieta.

CIESKIENES SEIMAI GLOBOTI KOMITETAS

Komitetą sudaro: Dr. M. Vaitėnas, J. Damušienė, M. Barniškaitė, E. Garkauskienė, K. Lazdinienė ir E. Karnėnas.

Komitetas veikia CL Tremtinų Dr-jos Valdybos žinioje.

Janinos Cieškienės keturių asmenų šeima (du vaikai, jos motina ir ji pati) globojama nuo vasario mėnesio, jai susirgus.

J. Cieškienė reikalinga ilgesnio gydymo. Jos gydymui ir šeimos išlaikymui renkamos aukos. Aukos priima Komiteto nariai, Dirva, P. P. Muliolio įstaiga ir Spaudos Kioskas, kur yra palikti aukų lapai.

Dėkojama, globos iniciatoriams, aukotojams ir džiaugiamasi bendruomenišku susipratimu bei solidarumu.

Clev. Liet. Tremt. Dr-jos Valdyba

POLITINIS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Politinis Klubas, kuriam vadovauja se-

nieji lietuviai veikėjai ir jau spėję tapti Amerikos piliečiais naujai atvykusieji, sekmadienį, gegužės 4 d., nuo 12 val., Lietuvių salėje rengia susirinkimą, aptarimui Amerikos besivystančios politikos, aptarimui prezidento ir Ohio gubernatoriaus kandidatų. Programoje bus ir pajavrinimų. Įėjimas nemokamas.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KVIEČIA

Hartfordo (Conn.) ALTO skyriaus koncertuoti Vasario 16-os minėjime.

Clevelando Amerikos Lietuvių Politinis Klubas, Euclid, Ohio, kviečia Čiurlionio ansamblio vyrų chorą dainuoti gegužės 4 d. Lietuvių salėje masiniame lietuvių susirinkime ryšium su Amerikos prezidento ir Ohio gubernatoriaus rinkimais.

DVI MIRTYS

Iš Clevelando naujakurių tarp praėjusią savaitę išsiskyrė Tomas Dopkevičius-Dapkus. Jis ėjo 86-tuosius metus. Palaidotas prieš pat Vėlykas.

Prieš pat Vėlykas automobilis užmušė tremtinę Mariją Gražulienę. Palaidota jau po Vėlykų švenčių.

DAINAVOS KONCERTAS

"Dainavos" ansamblio koncertas įvyksta gegužės 17 d., šeštadienį, 7:30 WHK Radio stoties didžiojoje salėje. Bus statoma muzikinė pjesė "Nemunas žydi". Dalyvauja apie 80 dalyvių. Bilietai bus pradėti platinti po Čiurlioniečių koncerto.

SLA PARENGIMAS

Balandžio mėn. 27 d. SLA 136 kuopa Lietuvių salėje rengia linksma pobūvį. Bus įvairi programa. Visi clevelandiečiai kviečiami į pobūvį atsilankyti. Pradžia 7 val.

GRĮZO IŠ VOKIETIJOS

Violetta M. L. Yeaitė, dirbusi Vokietijoje bibliotekų vedėjos darbą US kariuomenės tarnyboje, neseniai grįžo į Jungtines Amerikos Valstybes, ir dabar vieši pas savo motiną H. Y. Žiūrienę, 32180 Lake Rd., Avon Lake, Ohio. Violettos sesuo Hypatia, taip pat diplomuota bibliotekininkė, šiuo metu tarnauja Clevelande, vienoje inžinierijos bibliotekoje.

PASKUTINIAI SIMFONIJOS KONCERTAI

Balandžio 24 ir 26 d. 8:30 ir balandžio 27 d. 3:00 įvyks trys paskutiniai Clevelando Orkestro koncertai. Programoje bus 4 solistai ir didelis choras — 275 balsų. Visi trys koncertai prasidės Beethovenio pirmąja simfonija.

SPECIALIOS PROGRAMOS

Norwood knygynas ruošia vaikams lelių teatrą "Vėlykų magija", 4 val., balandžio 17. Reikalingi bilietai, bet jie galima gauti nemokamai knygyne balandžio 14 ir 15 d.

Knygyno filmų valanda bus penktadienį vakare 8:00 val. Įėjimas laisvas. Vaikai prašomi ateiti su tėvais.

IMTYNĖS CLEVELANDE

Balandžio 25 vakare Central Armory įvyks imtynės, kuriose dalyvaus penkios poros. Tų imtyninkų tarpe bus Rufly Silverstein, Nature Boy Buddy Rogers ir Don Eagle. Bilietai gausiami pas Richman, 736 Euclid Avenue.

PARDUODAMAS AUTOMOBILIS

Parduodamas 1950 metų Pontiac, keturių durų. Gerai išlaikytas, automatinis bėgų perjungėjas. Kaina \$1800. Šaukti: Paul Chalko, MA 1-2388.

PARDUODAMAS NAMAS

Tarp St. Clair ir Superior parduodamas dviejų seimų namas. Penki kambariai viršų, penki apačioj. Du garažai. Kaina \$11.500. Ray Nausner, 11809 St. Clair UL 1-3919 LI 1-9216

PARDUODAMA

Dviem šeimoms (po keturis kambarius) namas prie E. 71 St. į šiaurę nuo Superior. Gazo šildymas, automatiškas vandens šildytuvas. Galima tuoj pat apsigyventi.

J. J. Hrouat Realty EX 1-1348

TALIS STUDIO

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

9400 Euclid Ave.

Tel. TY 1-5456

Modernūs portretai, vestuvių, iškilmų, vaikų ir kitos nportraukos.

Su šiuo kuponu — 10% nuolaida.

Pavardė

Adresas

Telefonas

JEI TIK NORI LINKSMAI PRALEISTI LAIKĄ ATEIK Į LIETUVIŲ SVETAINĘ!

Čia kiekvieną penktadienį grojant R. Gilio kapelai,

VYKSTA LINKSMI ŠOKIAI.

VISUS KVIEČIA

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas

BALSUOKITE UŽ WILBUR H. BREWER

Kandidatas į VALSTYBES ATSTOVUS

Respublikanų tiketas

PRIERINKIMINIAI BALSAVIMAI GEGUŽES 6, 1952

PAJĖGUS ADVOKATAS

Kvalifikuotas ir pasirošęs atstovauti visus, neskiriant rasės, spalvos ar tikėjimo. (18)

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

1,000,000 per savaitę

Ohio Bell išleidžia virš \$1,000,000 per savaitę... \$56,200,000 šiais metais... naujų telefonų įrengimui, kad davus daugiau ir geresnio patarnavimo.

Šiandien, 83 iš 100 namų mūsų aptarnaujamam plote turi telefonus. Mūsų klientai padaro du kartus daugiau paprastų ir tris kartus ilgos distancijos pasikabėjimų, negu prieš dvyliką metų. Bet vis dar reikalaujamas didėjęs.

Mes siekiame jums naujų patogumų... dirbame kiekvieną dieną, kad galėtume visus aptarnauti.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

RKO Keith's 105th

Balandžio 16 — 19 dienomis "STREETCAR NAMED DESIRE" su Vivien Leigh, Marlon Brando.

Patark ir kaimynui, kad prenumeruotų DIRVĄ

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME
GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuvotojas

Apkainavimas ar patarnavimas reikalauja jūsų namų pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St. Telef.: POTomac 1-6899

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, neru išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Saving Bld. Telef.: MAin 1-1773. Rezidencija: PENINSULA 2521

PAVASARIS-VEIKIMO LAIKAS!

Pavasaris — naujų sumanymų ir veikimo laikas. Laikas statyti naujus namus, taisyti ar pagražinti.

Tuose sumanymuose visad atsiranda piniginis reikalas. Lietuvių Banke, norint tuos sumanymus įgyvendinti, galima daug atsiekti. Bankas per daug metų įsigijo didelį patyrimą ir jums gali visada padėti.

Taupymas yra Federal Insurance Corp. — JAV valdžios saugumo užtikrintas — kiekviena knygtė iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val. Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU SU MONCRIEF SILDYMO IR ORO VĖSINIMO SISTEMA

GASAS ALIEJUS ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane gausiu pinigų kama. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudus insurance reikaluose. Pataisau paskolas ornu morkoio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

U'rah 1-4515

WM. DEBES PAINTING CO.

WM. DEBES

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė Aldona Wilkelis - Wirhy

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & Willem J. Jakubs

Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

1952 m. balandžio 19d. (šeštadienį) 7:00 val. vak.

RADIO STOTIES WHK SALĖJE 5000 Euclid Ave.

(Pora šimtų pėdų nuo 55-sios gatvės miesto centro linkui)

rengiamas

Čiurlionio Ansamblio KONCERTAS

Čia Ansamblis pasirodys visu savo pajėgumu ir su nauju repertuaru. Be to, dainuos:

ALGIRDAS BRAZIS Metropolitan operos solistas

JUZĖ KRIŠTOLAITYTĖ Vilniaus operos solistė

Bilietus platina: Dirvos redakcija; Lietuvių spaudos kioskas (V. Rocevičius); P. P. Muliolio įstaiga; L. Kultūros Fondo valdybos nariai; Čiurlioniškiai; skautai.

EAST 79th STUDIO

Liet. savininkas Anthony Bort

VAIKŲ IR SEIMŲ FOTOGRAVIMAS SU NUOLAIDA

1197 East 79 St. HE 1-3535 EX 1-6716

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENclott 1-4486. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Diplomatijos šefas ir VLIKas

(Tęsinys)

DIPLOMATIJOS ŠEFO SUSPENDAVIMAS KAIP PASIENTINYS NEREIKŠMINGAS

Kai kuriuose laikraščiuose tilpo žiniomis, kad Lozoraitis, nors jis ir būtų teisėtai paskirtas, nebegalys eiti diplomatijos šefo pareigų, nes jis esąs nustojęs savo pasiuntinio posto Romoje.

Toks aiškinimas yra iš esmės klaidingas. Kai ministeris Lozoraitis buvo paskirtas diplomatijos šefu, jis tebebuvo pilnateisias pasiuntinys. Tačiau jo paskyrimas nebuvo surištas su jo turima pasiuntinio vieta Romoje. Jį skiriantis ministeris turėjo skaityti ir skaitėsi su fakto, kad netik Lozoraitis, bet gal dauguma arba net visi diplomatai užsienyje karo sukuriuose nustos savo diplomatinio statuso. Juos skiriančio ministerio nuomone jie visvien turėjo vesti diplomatinę kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo, turint diplomatinį statusą arba ir ne. Jie, be abejojimo, būtų blogi Lietuvos išlaisvinimo kovotojai, jeigu jie tuojau nutyltų, nustoję savo diplomatinio posto.

O tie žmonės, kurie šiandien VLIKas susispietę veda Lietuvos išlaisvinimo darbą, ar jie turi kokių nors tarptautinių pripažintų juridinių arba politinių statusų? Ne, o jie visvien veikia. O dėlko diplomatijos šefui reikia tarptautiniai pripažinto statuso, kodėl reikia mesti iš politinės rikiuotės diplomatijoje gerai patyrusį ir buvusios Lietuvos vyriausybės legaliai paskirtą diplomata? Kur čia logika? Manau, kad čia jau ne logika, bet politiniai padiktuotas trumparegiškumas. Kas garantuoja, kad jam išėjus iš diplomatijos šefo posto, galės būti legaliai paskirtas kitas asmuo, kuris ras reikalingą tarptautinį pripažinimą?

VLIKas perdeda savo kompetenciją, manydamas, galis diplomatijos šefą arba ir pasiuntinį atšaukti ir jį vieton skirti naujus asmenis. Dabartiniai asmenys yra paskirti teisėtai Lietuvos vyriausybės ir jie lieka savo vietose tol, kol jie patys išeis arba būsima teisėta Lietuvos vyriausybė juos pakeis. Tokios vyriausybės mes ligi šiol neturime.

Reikia pažymėti, kad be Lozoraitio daugelis kitų Lietuvos diplomatų nustojo savo pasiuntinių vietas. Bet šiandien jau skverbiasi mintis atkurti buvusią Lietuvos pasiuntinybę Vokietijoje, kaip ministeris škirpa "Dirvoje" rašo. Tas pats galioja ir kitiems kraštams. Tik pamazu galima atstatyti tą, kas politinės intrigos sugrauta. Vakarų santykiams su sovietais blogėjant, pagerės ir mūsų politinė ir diplomatinė padėtis.

VALSTYBĖS TESTINUMAS NEGALI BŪTI NEIGIAMAS

Iš prof. Kaminskų paskaitos foronte sužinojome, kad VLIKas nepripažįsta Lietuvos valstybės testinumą po 1926 m. gruodžio mėn. perversmo ir todėl skaitas ministerio Urbšo telegramą nelegaliojančią. (Vlikas tokio nutarimo nekad nėra padaręs. Tai

DR. M. ANYŠAS

vieno prof. Kaminskų nuomonė. Red.)

Šitas valstybinės ir tarptautinės teisės aiškinimas yra kurioziškas.

Kiekvienos vyriausybės pozicijos yra gana ir pajėgumas išlaikyti savo umą ir tvarką jos valdomoje teritorijoje. Nauja vyriausybė gali susidaryti normaliu keliu, einant veikiančiais įstatymais nustatyta tvarka arba perversmu. Jeigu senoji vyriausybė nustojo galios kraštą valdyti, ji nustoja ir faktinės vyriausybės poziciją. Ji gali pasiduoti naujai vyriausybei arba persikelti į užsienį ir kaip egziliuota vyriausybė kovoti dėl krašto išlaisvinimo nuo užpuolimo. Naujosios, de facto, vyriausybės pripažinimas iš užsienio valstybių pusės nevisuomet reikalaujamas expressis verbis. Jeigu nėra esminių skirtumų, jos tyliai gali pripažinti įvykusį faktą.

Paimti valdžią ir rankas ir išlaikyti krašte ramybę ir tvarką, anų metų perversmininkai atsiekė iš pirmos dienos. Valdžiusioji šleivičiaus vyriausybė nepersikėlė į užsienį su tikslu ten veikti kaip egziliuota vyriausybė, bet pasidavė naujai, Smetonos — Voldemaro sudarytai tvarkai, ir tokiu būdu ją pripažino. Valstybės prezidentas dr. K. Grinius atsistatydino iš savo pareigų ir juridiniai ir faktiniai paluosavo savo vietą Smetonai. Kad jis, prieš pasirašydamas, protestuotų, juridinės reikšmės neturi.

Paneigti anų metų valstybinius aktus ir parašus ir juos skelbti negaliojančiais būtų tas pats, kaip buvusio Didž. Britanijos karaliaus Edwardo VIII eventualinis neigimas jo parašo, atsiskant nuo karūnos ir vėl reikšimas pretenzijų į Didžiosios Britanijos sostą.

Kiekviena tauta atsako už savo vyriausybės veiksmus, visvien kokie jie būtų buvę. Nepriklausomoje valstybėje niekuomet negali pasidaryti teisinis vakumas. "Le roi est mort, vive le roi" — karalius yra miręs, tegyvuja karalius" yra daug šimtų metų praktikuojamas ir pripažintas principas. Valdovui mirus, "ipso jure" valdžia pereina jo įpėdiniui. Kol valstybė yra nepriklausoma, egzistuoja ir valstybės testinumas. Su juo eina ir politinė ir juridinė atsakomybė, nuo kurios jokia tauta negali pasiluosuoti. Tam mes turime gana daug pavyzdžių iš valstybių gyvenimo, net labai netolimoje praeityje. Valstybės nepriklausomybei net žuvus, šitas principas dažnai taikomas. Pavyzdžiui, po pirmo pasaulinio karo Lenkija, eidama šituo dėsniu, norėjo net, atgaivinti uniją su Lietuva, žuvusia prieš daugiau kaip 100 metų.

Vyriausybę, valdžiusią po minėto perversmo nemažiau kaip 13 metų, einant tarptautine teise, negalima skaityti nebuvusią ir jos aktus negalima vertinti negaliojančiais. Dabar, po 25 metų, nepripažinti valstybės testinumą yra absurdas. Iš šitų motyvų negalima laikyti ministerio Urbšo telegramą nebuvusią arba negaliojančią.

ISVADA

Susumuojant reikia pasakyti,

kad tarptautinės teisės, ne partinės politikos, akimis žiūrint, diplomatijos šefo paskyrimas buvo labai realus dalykas ir joks smūgis į vėją. St. Lozoraitis dar ir šiandien bendradarbiavo su likusiu diplomatinio ir konsularinio korpusu, daugel valstybių jis pripažįstamas diplomatijos šefu. Apie jo pareigas yra notifikuota ir Vakarų Vokietijos Auswaertiges Amtui, kur po notifikacijos jis buvo priimtas politiniame departamente pas politikos direktorių ir pas valstybės sekretorių prof. Hallsteina. 1949 m. jam lankantis Washington, jis buvo pristatytas States Departmente kaip diplomatijos šefas. Visi naujieji diplomatų paskyrimai eina diplomatijos šefo vardu, pvz., ministerio Vytauto Gylio paskyrimas Lietuvos generaliniu konsulu Toronte ir dr. Fritz Meyer paskyrimas Lietuvos įgaliotu ministriu Brazilijoje.

Lietuva savo nepriklausomybės laikuose turėjo nevieną bylą tarptautiniame teisme Haagoje, pvz., Boetherio pašalinimą iš direktorijos pirmininko vietos ir tranzito byla su Lenkija dėl Vilniaus. Šitas bylas įsigilinę pastebėsime, kad šitas, pasauliškai aukščiausias teismas, tarptautinis ginčus sprendimas, visuomet rodė daug praktiško ir gyviniško jausmo bei sanprota, vimo ir nevisuomet vadovavosi tik sutarčių raidėmis. Taip veikdamas jis išsprendė Klaipėdos krašto prezidento Boetherio pašalinimą iš direktorijos pirmininko vietos teisėtu, nors bendrai žiūrint atrodė, jog direktorijos pirmininkas gali būti pašalintas tik seimelio išreikštu nepasitikėjimu, kaip statute įsakmiai pasakyta, o ne gubernatoriaus pareidymu.

Daugel politikų tuomet Lietuvai pranašavo bylos pralaimėjimą Haagoje. Ir ministeris Sidzikauskas, tuomet Lietuvos vyriausybės agentas toje byloje, dar kelias dienas prieš sprendimo paskelbimą korespondentams pasakė, kad tarptautiniame teisme pūčias šaltas vėjas. Bet paskelbus sprendimą, šitas vėjas pasirodė daug šiltesnis. Kiekvienas, su tarptautine teise kiek apsipratęs asmuo, gali įsitikinti, kad šitame diplomatijos šefo ginče, aukščiausias tarptautinis teismas, jeigu jis turėtų tą reikalą spręsti, pilnumoje pripažintų diplomatijos šefo įgaliojimus.

Iš išdėstytų motyvų prieiname prie nepalaužamos išvados, kad diplomatijos šefo ir jo pavaduotojų paskyrimas, atsimenant tų laikų politines ir tarptautines apyštovas, buvo teisėtas ir teisiškai pagrįstas ir, kad diplomatijos šefas nėra nustojęs šitos savo kvalifikacijos ir, kaip toks, ligi šiol suinteresuotų valstybių pripažįstamas.

Siūlyčiau VLIKo teisių komisiškai šita klausimą dar kartą visapusiškai, nepriklausomai, teisingai ir "sine irae et studio" persvarstyti. Esu įsitikinęs, kad jis tuomet negalėtų priieiti prie kitos, negu čia išdėstyta, išvados. Tuomet atpultų vienas labai svarbus pagrindas dabartiniam negražiam ir lietuvių tautai niekinančiam VLIKo ginčui su diplomatijos šefu.

(Pabaiga)

Galva i smelį!

Strausų esama ir Chicagoj, ne vien tik Sacharoj... Tokia mintis ateina paskaičius balandžio 8 d. "Draugo" rašinį, pavadintą "Po svarbaus pasitarimo..."

Ten pasakojama, kad "Lietuvių tautos vienybės priešai ir tie, kurie yra Lietuvos išlaisvinimo priešai, dėjo daug pastangų, kad Vliką visai sustardytų. Jie manė to tikslo pasieksią." Bet, esą:

"Malonu yra pranešti, kad priešų pastangoms nepavyko. Vlikui pasisekė nugalėti didelę kluvinį dalį. Jį sudarancios grupės susitarė veik visais klauimais, dėl kurių net mūsų spaudoje jau buvo prasidėję aštrūs ginčai".

Paskaičius tokį malonų pranešimą, rodos, nieko kito nebepiliktų, kaip tik giedoti Aleliuja... Taip ir prisimena nelemto atminimo Liūdo Geros garsusis vedamasis, kadaise paskelbtas Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos organe, pavadintas "Tauta gali būti rami..."

Deja, visa tai yra arba strausiškas galvos slėpimas i smelį, arba ramimas, kurio negalima pavadinti visiškai sąžiningu. Tikroji padėtis nėra nei taip labai tragiška, nei taip labai žvilgianti, kaip "Draugas" nušvieta.

Priešai, kurie "dėjo pastangų Vliką išardyti" yra prasimanę tas baubas. Žinoma, yra tokių — Maskvoje ir jos agentūrose Chicagoje bei Brooklyne, — kurie norėtų Vliką išardyti, bet tuo tarpu jų pirštai taip toli dar nesiekia ir ne šis pavojus šiuo metu kelia rūpesčius, surištus su Vliko būseną. Tų rūpesčių linkmė yra nukreipta ne į Vliko sustardymą, bet į ištraukimą jo iš dabartinio akligatvio, kuriam būdumas jis niekad negalės atlikti savo uždavinio.

Yra sumanymų, kaip būtų galima iš to akligatvio išeiti. Ar tie sumanymai yra geri vaistai, tai dar klausimas. Vieni mano, kad pakanka tik įtraukti į Vliką mažosios Lietuvos Tarybos atstovą ir viskas bus tvarkoj. Kitiems atrodo, jog gana būtų tik patvirtinti pernai Reutlinge ne surašytą susitarimą ir pradėti jį vykdyti. Pagaliau pats Vlikas, pripažinęs, kad taip toliau nebegalima ir reikia ką nors

daryti, bet negalėdamas prieiti jokio susitarimo dėl pirmo minėtų priemonių, nutarė bandyti trečią būdą — atskirti nuo savo prezidento Vykdomoją Tarybą, ją perorganizuoti, sustiprinti, perkelti į Paryžių... Tikima, kad tai irgi būtų būdas perieiti prie gyvesnio praktiško uždavinio vykdymo ir tai savaime jau sudarytų sąlygas išbristi iš klimpimo.

Yra nuomonių, kad visų šių priemonių arba neužteks, arba jos, akiai laikantis dabartinės Vliko struktūros, gali nepasisekti. Todėl yra keliama mintis pažvelgti į gilesnes nesklaidumų šaknis ir pabandyti jas išrauti. Tačiau ir čia — arba tebetruksta apčiuopiamo pasiūlymo, kaip ta būtų galima padaryti, arba neįmanoma galimybės ką nors daryti, kada bent pusę Vliko grupių jaučiasi esama padėtimi patenkintos ir nesileidžia į jokias kalbas apie gilesnes reformas.

To akivaizdoje visos Vliką sudarancios grupės yra sutikusios išbandyti, galgi pasiseks šio to pasiekti Vykdamosios Tarybos numatytojo perorganizavimo.

Kaip tai sekasi? Pagal malonų "Draugo" pranešimą, jau viskas tvarkoj, jau "tauta gali būti rami". Esą "Vykdomoją Tarybą sudaryti yra pavesta prof. J. Kaminskui, kuris dar šį mėnesį grįžta Europon, kad savo pareigas pradėtų".

Prof. Kaminskas iš tikrųjų rengiasi išvykti į Europą. Tačiau Vykdomoji Taryba dar nesudaryta ir jos sudarymo eiga, atrodo turės persikelti į Europą, tuo pačiu persikelti net į gegužės mėnesį.

Iš to aišku, kad tuo tarpu nieko neįvyko, kas būtų pakeitę Vliko esamą padėtį. Tuo tarpu nėra jokio pagrindo džiūgauti, kad "Vlikas sustiprėjo", kaip tai skelbia "Draugas", lygiai kaip nebūtų pagrindo tvirtinti, kad "Vlikas susilpnėjo".

Vlikas iš tikrųjų kaip buvo taip ir tebėra vieningas dėl reikalingumo jį išlaikyti kaip veiksmingą ir autoritetingą Lietuvos išlaisvinimo veiklos centrą, vaizdai jį vykdyti. Pagaliau pats Vlikas, pripažinęs, kad taip toliau nebegalima ir reikia ką nors

suomenė, yra susirūpinęs dėl tos vėliavos "koto" sustvirtinimo. Bet tuo reikalu tuo tarpu dar nieko nepavyko padaryti.

Vlikas, kaip ligi šiol taip ir toliau, vargais negalais sutaria dėl pačių aktualiausių veiksmų bei reikalų, nors ir tai sekasi lengvai. O tas nelengvumas yra dėl dvejopų priežasčių: dėl išorinių sąlygų ir dėl Vliko viduje esamo nusistatymų susiskirstymo. Išoriniai sunkumai būtų lengviau nugalėti, jei sumažėtų Vliko "vidaus trintis". Ši tuo tarpu tebėra ta pati, kaip buvo.

Pasakodamas apie New Yorke įvykusį pasitarimą, "Draugas" stengiasi įtikinti visuomenę, kad čia buvo apsvaistytas jau atlikti veiksmas, jie "užgirti" ir palaimintas tolimesnis planas. Tačiau kadangi faktiškai jokių reikšmingų dalykų neįvyko, tai ir "užgrymai" yra be objekto. Iš tikrųjų padarytas tik vienas nutarimas ir tas pats platoniško pobūdžio, būtent: "pareiškė prietarimą konsolidacijos pastangoms ir reikalui artimiausiu laiku sukviešti veiksnų konferenciją".

Dar nutarime yra sakoma, kad "Pasitarimas pripažino reikalingumą spręsti visus Lietuvos išlaisvinimui reikšmingus klausimus bei nustatyti tiems sprendimams vykdyti priemonę, ir šalinti laisvinimo veiksnų susipratimo ir visuomenės konsolidacijos kliūtis..."

Nejaugi galima įsivaizduoti, kad ALT prezidentas, specialiai atvykęs į New Yorką ir susitikęs su kitais veikėjais, galėjo nuturti kitaip, pvz., konsolidacijos pastangoms nepritariti, su Lietuvos išlaisvinimui reikšmingų klausimų sprendimu nesiskubinti, jiems spręsti priemonių neieškoti, susipratimo ir konsolidacijos kliūčių nešalinti? Be to, jeigu nutarime kalbama tik apie priemonių įsiekimą, tik apie kliūčių šalinimą, tai argi jis nesako visai ko kita, negu "Draugo" aiškinimas? Būtent, ar nesako, kad priemonės dar nesurastos ir

klūtys dar nepašalintos?

Ak, žinoma, atsiras vėl kas nors, kaip P. Urbonavičius "Drauge" balandžio 10 d., kurs vėl sakys, kad "Clevelande yra vienas savaitraštis, kuris pasižymi užpildinėjimu", kuris vėl ims kalbėti apie "lietuviškos veiklos kurmius", kurie "knisiasi po Lietuvos laisvinimo veiklos pastangomis, jas diskredituodami, niekindami..." Atsi-ras, kas sakys, jog tokiais atvejais reikia tylėti, nekelti tokių dalykų viešumon, nerzinti visuomenės, neapsunkinti ir taip sunkiai vykstančių pastangų...

Gerbiemieji! Jei jau reikia ko nekelti viešumon, tai jau verčiau nekelti iš viso. Pavyzdžiui, jei įvyko pasitarimas, kuriame iš tikrųjų nieko nenutarta, tai geriau jau sutarti arba visai niekam nieko nesakyti, kad toks pasitarimas buvo, arba pasakyti, kad buvo, kad pasinformuota ir priimta dėmesin faktinė padėtis. O nesamų dalykų skelbimas nėra ir nebus "Lietuvos laisvinimo pastangos". Tai yra tik vi-suomenės galvos grūdimas i smelį.

Visas Vlikas pats yra pripažinęs, jog reikia taisyti. Ir kalbamasis pasitarimas taip pat pripažino, kad reikia. Tačiau "Draugas" skelbia, kad jau viskas tvarkoj, jau viskas įvyko, jau "džiaukitės ir linksmitės..." Iš to galima tik vieną išvadą daryti, jog kai kam padėtis yra dabar gera ir jokios konsolidacijos nereikia...

Tarp ko kita — argi "Draugas" mano, jog niekam nekris i akį, kad dėl tokio "nutarimo", kuris yra skelbiamas, būtinai reikėjo visam ALT prezidentui keliauti į New Yorką? Juk gi svarbiausias konferencijos organizatorius lankėsi Chicagoje ir su ALT prezidentu tuo reikalu kalbėjosi. Tas pats prezidentas, jei ir ne visas, neseniai lankėsi Washingtone ir ten tuo reikalu taip pat kalbėjosi. Ir argi jau tais atvejais principu nebuvo su-tikta, kad tokia konferencija būtų šalinama, tai argi jis nesako visai ko kita, negu "Draugo" aiškinimas? Būtent, ar nesako, kad priemonės dar nesurastos ir

B. K. Naujokas

Laiko temomis

Skotijos nacionalistai Elzbieta II pripažįsta tikrai Elzbieta I. Edinburgo suvažiavime jie nurodė, kad Elzbieta I prieš 400 m. tebuvo Anglijos, bet ne Skotijos karalienė. Abiejų valstybių karūnos sujungtos 1603 m. ir jungtinis parlamentas išrinktas tikrai 1707 m. Šitoks skotų pareiškimas netaikomas jaunajai karalienei, tačiau juo norima apsaugoti skotų tradicijas ir paveldėtas teises.

Žiemos olimpiadoje, Norvegijoje pirmą kartą po karo viešumoje pasirodė ir V. Vokietijos sportininkai. Iš jų keletas laimėjo pirmas vietas, tačiau laimėtojai, kaip įprasta, neišgirdo savo tautos himno, kadangi Vokietija neturi dabar jokio himno. Vokiečiams, vietoje himno, buvo grojamas Beethoveno devintosios simfonijos "Himnas džiaugsmui".

Kartą Nehru savo bičiulių tarpe prisipažino: "Perskaiciau K. Markso "Kapitalą". Knyga, tiesa, man padarė įspūdį, tačiau neįtikino. Marksas šiandien jau nemadoje ir aš įsitikinau, kad komunistai, kurie jį gina, yra grynai reacionieriai".

Izraelio valstybėje uždraustas ožkų auginimas. Šitas įsakymas grindžiamas naujais tyrinėjimais apie eilės valstybių žlugimą Viduržemio jūros pakrantėse. Senovės laikais derlinga žemė pavirto dykumomis todėl, kad

šalia jos dideli plotai šimtmečiais buvo palikti ožkų ganykloms. Ožkos pešiodamos žolę rovis su šaknimis žolynus bei kitokius augalus, kurių žemė netekus prarado natūralią drėgmę ir vėliau pavirto dykuma. Galbūt Izraelio valstybės tvarkytojai tikrai kokią blogą sužinojo apie ožkas.

Kremlius A. Višinskis pranešė amerikiečių žurnalui "Time". Kai žurnalo prenumeratoriai baigėsi leidykla parašė nesenai ir A. Višinskis, apie užsakymo pratęsimą, įprastai naujojo prenumeratoriams įspėti laiška. Tarp kito tame laiške rašoma: "Šiandien jau Ramiojo vandenyno pakrantėse staugia karo šunys ir bet kurio akimirkai gali iškilti rimtų įvykių, dėlto, jums apsišarvuoti naudinga, patikima informacija. Gera informacija padės teisingai vertinti, kiek būsimi įvykiai turės įtakos jūsų kraštui ir jūsų likimui".

Londoniečiai jau spėjo įsitikinti, kad jų naujoji karalienė yra griežta ceremonialo saugotoja. Londono teatruose rodoma anglų savaitinė apžvalga, kurioje matomas vaizdas, kai karalienės vyrras Pilypas iškilmių metu prieina kiek arčiau prie savo karališkos žmonos. Ir čia nustebe kino Jankytojai aiškiai išgirdo karalienės Elzbieta II savo vyru šnibždėjimą: "Traukis žingsnį atgal".